

Foganya

REVISTA D'INFORMACIO I CULTURA DEL GRUP FOGANYA

-PORRERES ANY II Nº 7 JENER 1996 D.L. P.M. -14/17/ 1989
300 exemplars P.V.P. 200 pts Im 28 1 91 so 31 1 91

Nostra portada

Un paner masell de taronges, raïm, meló, llimones, ametlles i anous, les coques de Nadal i coques de torró dins la canastra, mistela i melvosia. Vet-aci nostra portada, que tal com la presentam, voldriem fos símbol de tot el que desitjam a tots els nostres lectors a aquestes Festes Nadalenques.

Foganya

REVISTA D'INFORMACIÓ I CULTURA del "Grup Foganya" bimensual
Informació i correspondència C/ Molins N° 2 PORRERES 07260
Direcció General: Junta Directiva del Grup Foganya
Direcció : Jaume Roselló i Verger Assessors Francisca Servera Toledo i Yolanda Barceló Márquez
Concell de Redacció Vicens Juan Moll Gori Barceló Marquez
Col.laboradors : Bartomeu Servera Sitjar, Antonia Rosselló Tomas, Policia Local, Antoni Arques, Margalida Picornell Vaquer, Ma Magdalena Picornell Vaquer, Joan Picornell Blas, Agnes Sitjar Esplugues, Pep Cerdà Tomas, Miquel Juan toledo, Antoni Matas, blanch,
Dibuixants: Júlio Servera Viedma i Miquel Morlà Vicenç
Fotografs Sebastià Vidal, Antoni Melia, Sebastià Mestre

SUMARI

Sumari i explicació portada	2
Editorial	3
Introducció a la manestralia porrerenca	4
Records amb delit	5
Estetuts de GRUP FOGANYA	6
Comparació demogràfique	7 i 8
carta d'un nin que no arribà a neixer	9 i 10
Espipellant els anys	11 i 12
Carta telefònica al Pare Noel	13 i 14
Vida municipal	14 i 15
Curiositats del món de les abelles	16
WOLFGANG AMADEUS MOZART	17
Entrevista a Joan Llaneres	18 19 i 20
Vida del Grup Foganya	21 i 22
El cultiu de les ametlles	23 24 i 25
Notes locals	26 27 28 29 i 30
Encreuat	31
Informa la Policia local	32 i 33
treu cap treu Maga	34 i 35
Atletisme a Porreres	36
Anem a escola	37
Es Verro / conte	38
De tot un poc de dins es caixó	39
Estirant les orelles	40
Notes de Societat	41
Glosat de fedrins i casats	42
Fitxa técnica del molí den beia	43 i 44
Poemes	45
Crida per la PASSIÓ	46
Còmic	47
Cuina dels Monjos	48

EDITORIAL

DE TOT COR

Ha fet un any que vos presentarem aquesta publicació "FOGANYA", fruit d'una vitalitat d'un Grup, que es defineix i concreta, amb la lema que encapsala totes les nostres programacions, "PER L'ART I LA CULTURA DE PORRERES", no pretenim, sabem ben cert, el lluny que estam d'aixecar Càtedra, ni d'Art ni de Cultura i som igualment conscients que dins Porreres hi ha que ens pot donar lliçons de llurs coses i que per altre banda rebem de bon grat.

De totes maneres, sense esser lletraferits, ni haver rebut el bès de les fades de la bellesa, el nostre cor betega amb la recerca de les dues ben aurades, **ART I CULTURA**. Ens dol no sabren més i s'ens pot tildar d'atrebits ingenus. De cap manera de mala voluntat o de despectius.

No caurem en la tentació, de que perque no en sabem més, ho deixarem anar. Més be, ens anima a seguir treballant, corretgint tot el que poguem. El fet de que ens diguin els defectes, els molts defectes i faltes que feim, així com, la vida és una escola continuada volem seguir fent feina aprenquent.

El infant, entre travelada i esclat, apren a caminar i emberbollant sillabes a enfilat paraules correctes. Nosaltres intentarem, de cada vegada més, fer be aquesta tasca.

De cor convidam els qui en saben a que ens corregesquin. No val criticar: "Que malament!", "No tenen empena!", etc. Sí, acceptam la critica constructiva i orientadora.

Ha fet un any que vos presentarem **FOGANYA**.

Un arbre que entre molts sembrarem, hem entrecavat, regat,...

Desitjam que les fulles d'aquest arbre, cada una d'elles vos dugui frescor de primavera, maduresa de fruit, condiment de vida porrerenca.

Sigui fruit d'avui tota aquesta revista, com un Nadal masell de Pau, que tot l'equip que formam la família **FOGANYA** vol cantar-vos amb tò major.....

DE TOT COR.

NOTA DE DISCULPA :

ots els que formam part de l'equip de redacció de la revista " FOGANYA " ens disculpam pel retard amb què ha sortit .

Com podeu veure pel contingut, havia d'estar llesta per Nadal . No ha pogut esser. Agraïm la vostra comprensió

4 INTRODUCCIÓ A LA MENESTRALIA PORRERENCA A FINALS DEL S. XVII.

Una visió ràpida sobre la situació socio-econòmica de Porreres durant la seva Història, ens donaria com a resultat una preponderància absoluta de l'economia agrària sobre altres tipus d'activitats. Però, malgrat això, una visió més puntual ens revela l'existència d'uns grups socials que desenvolupen uns treballs diferents als del sector primari. Així ens trobam una societat heterogènea que, com ens relata MARIA BARCELÓ a "Contribució a l'estudi d'una vila mallorquina...", estaria dividida en tres braços, amb unes característiques que les veim al Cadastre de Porreres de l'any 1693:

a) Braç noble: cavallers, donzells, ciutadans (són els propietaris de les possessions i cavalleries, destacant M. Francesc de Villalonga i Mir, senyor dels Pagos).

b) Braç eclesiàstic: trobam a 22 capellans amb casa a la vila, a més del rector (D. Francesc Cabanelles).

c) Braç reial: són els mercaders, notaris, menestrals i pagesos (aquests darrers dividits en tres mans segons la seva riquesa: major, mitjana i menor).

Detenint-me als menestrals, si comparem el seu nombre als cadastres de 1578 i el citat de 1693, podem veure com des de els 22 que, segons GASPÀR MUNAR a la "Història de Porreres", s'esmenten al primer s'ha passat als 67 de la darrera data. S'hauria de veure si aquest augment significatiu comportà la creació de col·legis i cofraries, com a formes d'organització dels menestrals.

D'aquests menestrals el grup més nombrós seria el relacionat amb el món tèxtil. Aquest col·lectiu es pot separar en dues branques: els paraires i els teixidors. Els paraires treballaven la llana i el lli, els netejaven i apelfaven després de tenyits. A Porreres tenim constància de setze paraires, destacant per la seva riquesa Antoni Vaquer (Frare) que posseïa quatre cases i casi 24 qdes de terra, tot evaluat en 1995 lliures. Els altres paraires serien:

Joan Barceló, Cristòfol Riera, Antoni Mora (Marió), Gabriel Feliu, Gaspar Verd, Gregori Ferran, Miquel Mora (Prim), Rafel Ferrer, Pere Mora, Rafel Melià, Bartomeu Barceló, Bartomeu Feliu, Joan Mora, Miquel Mora i Andreu Ginard.

Els teixidors que, com el seu nom indica, teixien el producte que el paraire havia transformat, es dividien segons la matèria prima utilitzada: lli (set teixidors) o llana (cinc teixidors):

Lli

*Rafel Carbonell
Jaume Sastre
Guillem Barceló
Antoni Barceló
Joan Sastre*

Andreu Fuster i Bernat Nicolau

Llana

*Pere Obrador
Jaume Rebassa
Bartomeu Verd
Pere Bover
Bartomeu Vanrell*

Els col·lectius que els seguirien en nombre serien els deu ferrers, els nou fusters i els set picapedrers:

- Ferrers: Francesc Mora, Antoni Mora, Joan Gelabert, Joan Soler (Fama), Cristòfol Rosselló, Joan Barceló, Miquel Mora, Benet Mora, Joan Julià i Miquel March.

- Fusters: Llorenç Amengual, Francesc Orell, Joan Coll, Joan Melià, Gaspar Mesquida (Mestransa), Mateu Sastre, Miquel Sagraera, Macià Servera i Onofre Valls.

- Picapedrers: Bartomeu Servera, Antoni Servera, Joan

passa a la pagina següent

Socies, Agustí Servera, Gabriel Lliteras (Tavallola), Bartomeu

Mora i Guillem Julià.

Per acabar, caldria esmentar l'existència d'altres col·lectius de mestres com sastres i sabaters (amb tres treballadors cada un), moliners, boters, etc., que conformaven la menestralia porrerenca a finals del S. XVII, un col·lectiu que, amb les seves famílies constituïa més del 9% de la població de la vila en aquell temps.

Bartomeu Servera Sitjar

Recods amb delit

La meua intenció d'introduir els estatuts del Grup a l'apartat que a través de "Foganya" vos faig arribar "Recors amb delit", és perquè, en primer lloc, tots els socis poguem conèixer el vertader esperit del Grup, cosa que ens pertany com a membres de l'entitat, també per a la resta de gent que, per simpaties, curiositats o qualsevol altre motiu, ens segueixen d'aprop o de fora

per descomptat, que tots els socis tenen i han tingut sempre a disposició els llibres de secretaria i de tresoreria per consultar i analitzar, sempre d'acord amb el secretari o tresorer, a hores convingudes, si bé el normal és que, qui tingui dubtes, aprofiti les assemblees per demanar estat de comptes.

Després de fer unes quantes activitats positives durant els anys d'inici del Grup Foganya, es va decidir la legalització del mateix. Era cap a l'any 21986, ... un 13 de novembre, quan els papers quedaren completament segellats.

Vos asseguro que ens passarem un any per redactar i corregir i retallar els estatuts, ja que ens varen ésser denegats dues vegades. S'havia d'anomenar una directiva provisional que hagués complert la majoria d'edat. Havíem de complir les condicions que pertocquen a una entitat oficial i, al mateix temps que complís, l'esperit i l'essència, el caminar del Grup

"SOCIETAT CULTURAL ARTÍSTICA I RECREATIVA GRUP FOGANYA: Una del Grup

c'an xenoy.

textils confeccions merceria perfumeria
Almoina n 14 TLF 64 70 29
PORRERES
VOS DESITJA

molts d'anys

ESTATUTS DE LA SOCIETAT CULTURAL
ARTÍSTICA I RECREATIVA
GRUP FOGANYA
=====

- DENOMINACIÓ, FUNDACIÓ, ADREÇA I FINS -

CAPITOL I

ARTICLE 1.- Amb el nom de Societat Cultural, Artística i Recreativa "Grup Foganya", es constitueix una associació de caràcter social, cultural i artístic, amb plena personalitat jurídica conforme a la Llei 191/1964, de 24 de desembre. La seva durada és indefinida i, en cas de dissolució, s'estarà conforme a l'establert als presents Estatuts.

ARTICLE 2.- És fundada per tots els membres que, des de 1979, hagin pres part en activitats de teatre i montatge de carrosses d'una forma activa o amb una col·laboració material o econòmica, demostrant l'interés amb el funcionament del "Grup Foganya".

ARTICLE 3.- És seva adreça social s'estableix a Porreres, carrer de l'Almoina 44; podrà ésser canviat per acord de la Junta Directiva.

Dita societat desenvoluparà la seva activitat dins l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i podrà juntar-se o federar-se amb altres de finalitats similars.

ARTICLE 4.- Són fins de la societat:

- a) Les representacions teatrals, declamacions, pantomimes, conservacions de costums i tradicions.
 - b) Les activitats artístiques, plàstiques i històriques.
 - c) Proposar i dur a terme la conservació de la fisonomia pròpia del poble i del seu terme.
-

Comparació Demogràfica de Porreres

7

NAIXEMENTS

1989

1990

SETEMBRE: Cap naixement

Cap naixement

OCTUBRE:Dia 10: Rosa Mª Barceló BarcelóDia 9: Isabel Mª Mora Fernández

" 24: Victor Leiva Julià

NOVEMBRE:Dia 8: José Mª Pereira González

" 10: Mateo Fernández Valcaneras

" 16: Miquel Expósito Mesquida

" 17: Francesca Lliteras Nicolau

DEFUNCIONS

1989

1990

SETEMBRE:

Dia 13: Miquel Barceló Mora, 87

Dia 17: Antonio Barceló Barceló, 84

" 14: Bartolomé Ribas Mezquida, 84

" 17: Maria Julià Cerdà, 90

" 18: Ana Roig Maimó, 64

OCTUBRE:

Dia 12: Mateo Mora Escarrer, 93

Dia 8: Antonia Sgreras Nicolau, 66

" 14: Margarita Mora Barceló, 83

" 23: Antonia Mesquida Mora, 81

" 16: Juan Rosselló Barceló, 67

" 18: Juan Jordà Bauzá, 25

" 23: Juan Bover Puig, 73

" 23: Miguel Monteros Servera, 82

NOVEMBRE:

Dia 15: Antonio Vaquer Comas, 75

Dia 4: Margarita Mora Sorell, 91

" 16: Antonia Vaquer Barceló, 86

" 7: Buenaventura Bonnin Miró, 92

" 24: Antonio Matas Vila, 87

" 11: Francisco Castanyer Bauzá, 88

" 12: Francisca Juan Julià, 84

" 14: Damián Mora Barceló, 85

MATRIMONIS

SETEMBRE:

Dia 2: Juan Torrens Sastre i

Dia 8: José Mª Serra Canyellas i

Margarita Mas Grimalt

Petra Martorell Servera

" 16: Antonio Vicens Llinàs i

" 22: Guillermo Barceló Ginard i

Leonor Segura Miró

Antonia Bover Gomila

" 23: Jaime Juan Ximelis i

Micaela Sastre Julià

" 23: Juan Antonio Bauzá Sitjar i

Mª Francisca Armero Melià

passa a la pagina següent

Comparació demogràfica de Porreres

OCTUBRE:

Dia 12: Jaime Melià Nicolau i Francisca Sagreras Picornell	Dia 6: José Mario Traves Feliu i Antonia Julià Mora
" 14: Juan Melià Carbonell i Margarita Sorell Adrover	" 12: Bartolomé Salas González i M ^a Teresa Valls Julià
" 21: Antonio Noguera Mora i Maria Serra Melià	" 13: Agustín Garau Ferrà i Margarita Vaquer Sorell
	" 27: Miquel Mora Mulet i M ^a Magdalena Picornell Vaquer

NOVEMBRE:

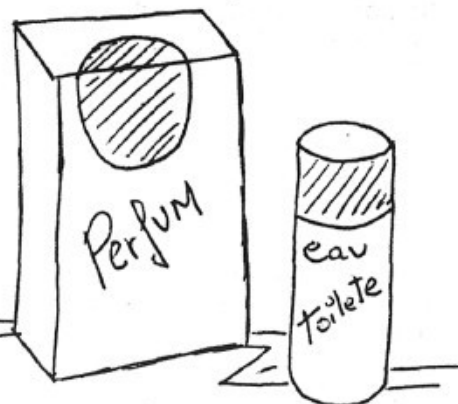
Dia 4: Sebastián Barceló Mora i Catalina Picornell Sorell	Dia 24: Rafael Maimó Ollers i Catalina Trobat Barceló
" 12: Pablo Puig Mut i M ^a Josefa Romera Alonso	" 24: Francisco Fuster Sansó i Catalina Morlà Garcias
" 19: Andrés Monserrat Vaquer i Micaela Gelabert Ginard	" 30: Miquel Ginard Perelló i Margarita Gornals Martorell

YOLANDA BARCELÓ

P
 PERFUMERIA i
 ESTETICA
 BAUÇA

VOS DESITJA
BONES FESTES

C/1. Almoína 71
 Telf. 647894

CARTA D'UN NIN QUE NO ARRIBÀ A NÉIXER

9

Fullejant una revista vaig trobar un article amb un títol que cridava l'atenció. El vaig llegir sense presses i realment impresionava. El vaig comentar als meus companys i afirmaren que la "carta" era, en cert sentit, ingènua, però a la vegada bastant forta i que es mereixia una bona reflexió.

Pot-ser en aquestes festes de Nadal que celebrem sigui un bon moment per aturar-se a pensar-hi i treure les pròpies conclusions.

Aquesta és la traducció de la carta:

"Mare, encara que no volgueres que nasqués, no puc deixar de dir-te "Mare".

T'escric des de lluny per explicar-te el feliç que estava quan vaig començar a viure e3n el teu ventre.....Desitjava néixer per conèixer-te. Pensava que algun dia seria un nin alegre. Somiava amb anar a l'escola, amb ser un home important. Creia que quan nasqués tots s'alegrarien, però tu no pensaves igual que jo, no és veritat mare?. I un dia, quan estava tant content jugant devora el teu cor, qualque cosa em va fer tremolar i vaig sentir que em prenien la vida.

Volia defensar-me, però no vaig poder; era tant petit, mare, i tan dèbil, que no teni forces ni per queixar-me. La mort criminal em sorprengué quan jugava content al teu ventre i pensava néixer per estimar-te. Aleshores no vaig comprendre qui em prenia la vida. Diguem mare: qui podia entrar dins tu, on jo estava, per matar-me?. Qui fou?. On eres tu que no em defensares?. No sé el que vaig arribar a pensar. Perdonem, mare, però per un moment vaig pensar que nomès podries esser tu.....Però no; perdona el meu mal pensament. Com vaig poder pensar que una mare matàs el seu fill, tan petitó, quan a la casa no feia nosa ni el moix ni el televisor?.

Ara, mare, ho sé tot. Estic aquí, a un altre món, i un company d'igual fortuna, m'ha dit que fores tu, perquè diu que hi ha mares que maten els seus fills abans de néixer.

Mare, com vares poder matar-me?. Com va poder ser?. Pensaves, potser, comprar el rentaplats amb les despeses que jo hagués donat?. Algú t'aconsellà i escoltares els seus consells més que al teu cor. tenia tantes il·lusions, i tu les me prengueres totes. Potser hagués estat un enginyer o un preveure o un sant, hagués pogut esser un bon fill o un bon pare, però tu m'ho negares tot. Saps, mare, ahir vaig parlar amb Déu i li vaig demanar que m'aclarigués, per favor, la veritat de la meva mort. Ell m'abraçava amb estimació i em digué les paraules més alentadores que mai he escoltat. Digué que sols Ell és l'amo de la vida i que ningú te poder per llevar-la. Per els meus ulls sortiren rius de llàgrimes, però Déu m'agafà contra el seu pit i em digué amb tendresa:

>>

-Fillet meu, si no tens mare, jo et don la meva....

I em presentà a Maria i Ella m'ha donat tot allò que tu em vares negar. La meva mare terrenal em va rebutjar, però ara en tenc una altre en el Cel, és la **MARE** de **JESUS**.

Mare, ara em despedesc de tu, amb molt d'amor, demanant que t'arrepentesquis d'allò que feres amb mi, confessa el teu pecat i no tornis a fer-ho més. T'ho demana:

EL TEU FILL QUE NO NASQUÉ."

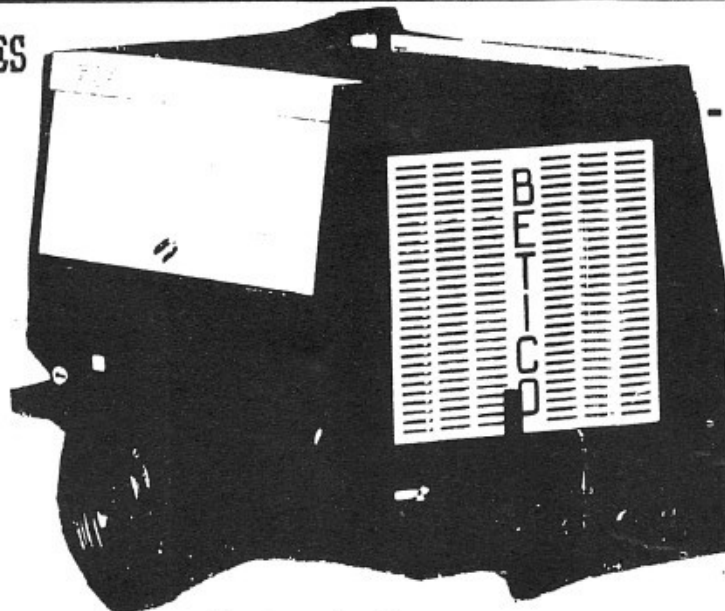
(Madre y Maestra, nº 293, novembre 1990)

Josep Cerdà i Tomàs.

- GABRIEL GAYA MORLA -

- DEMOLICIONES
- ZANJAS

- POZOS
- CISTERNAS

C/. Cooperativa, 5-7 y Bestard, 8
Tel: 64-78-69

07260- PORRERES

Vens a convidar els tios a matances? el cor ja m'havia pegat un bot!, mon pare arraconava les darreres eines, de damunt el banc, (feia de fuster) ma mare m'emboficava una bufanda grossa, m'agradava dur-la perque era del padri, jo no l'havia conegut però dins la bufanda me sentia molt prop d'ell tots dos, millor dit totd tres, el meu germà també solia venir, però jo era més afectat de festes, això encara me dura partiem a ca'l tio Antoni Crist, i que vol dir? no t agraden els botifarrons? O que sí! fèiem la convidada i partiem a ca'l tio Juan, quina solemnitat, jo acompanyava a mon pare per convidar a matances, que serem dematiners? si, a les 7 el matador està avisat, no i el Sen Rafel "Gallina" sol ser puntual, una xerradeta que no sé jo de que i cap a ca'l tio Rafel Costix.

Quantes coses he recordat amb les nostres matances, les matances populars del Grup Foganya, a les 5 erem 6 que començàvem foc, la caldera plena d'aigua i la banca al seu lloc; taula i ribells, màquina de capolar, una cosa darrera l'altra i foc i fum. També omplim el calderó per si l'aigua no basta perque les matances les feim a l'antiga, pelats a la mala. A les 6 i mitja comencen a venir els joves i més majors, prenim café amb llet perque sa panxa no estigui buida de tot, cada passa que don, cada cara que veig, cada "Bon dia" que dic, me recorda, fa tants d'anys les matances de ca nostra i jo trob que l'espipellada d'avui ha de ser de les matances.

Veig arribar la gent, gent que havia estat convidada i ben gustosos venien a participar de la feina i de la bulla.

Llàstima que una malla intel·ligència amb la directiva del Club d'Edplai no hagi deixat que els allots anassen a cercar rrossegall per fer el binerbo ,això fou l'unic detall que ens faltà, i el cert és que els havien convidat

per donar-los participació en la part que ells tenen com a més a l'abast. Es ver que teniem comanats panets i companatge, i el dissabte a darrera hora hagerem de desnonar, esperam que l'any que vé, aclarits els inconvenients, tot rodi aixís com cal.

Arriba la gent fainera i bullanguera, que els hi agraden les tradicions del poble, i les públiques demostracions de festa, sarau i bauxa, gent madura i jove, mesclada amb el delit del treball, aprenentatge de feina artesana, casolana i pagerívola. Acompanyat el dematí un frit de matances i vi, el mesclat regal de les tavernes amigues, i galletes, han fet la feina lleugera.

Hi haurieu vist gent jove donant aigua als budells, o tallant fetge, o remanant el saïm, i a cada un que passava li demanava, "trobau que es cuit?".

Matancers i matanceres,
un bondia, quina sort,
hi ha matances a Porreres,
per això maten es porc.

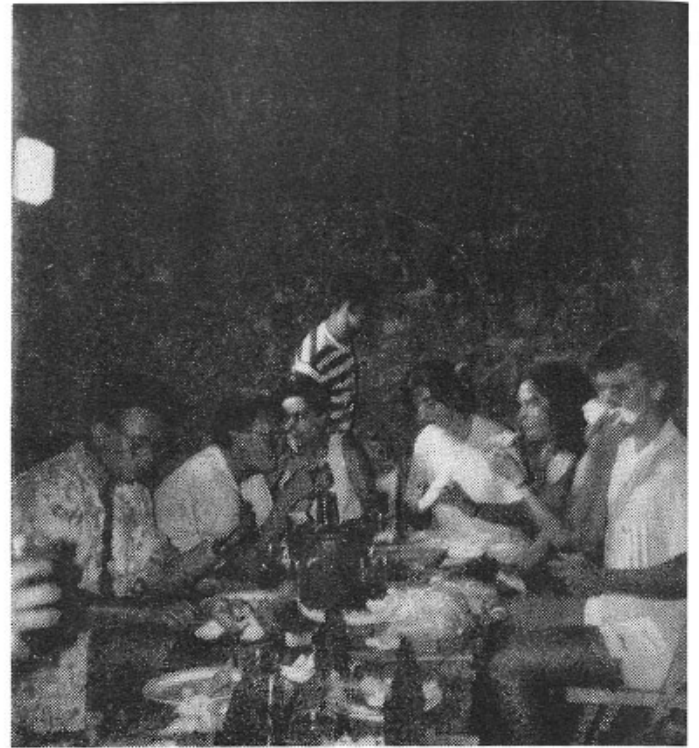

Els majors que expliquen com agafar el porc i els més joves, amb aires de superioritat fan alçada d'espatles, és clar que la força sobra, però falta manya, i el porc com si se ves s'arruixada, fot espolssada i cametes me valguen, només un queda aferrat a la coa, talment com si el manàs pel timó, els peus li patinen i el porc pren més força, ara pareix que esquia el que encara l'aguanta l'únic que no l'ha amollat, corregudes i parades, fuees i agrapades, l'amo que ha duit el porc prepara un garrot llarg amb un llaç, un intent pareix que dona la capa al bou "ole", segon intent i dos "oles", de puntes com qui juga tota l'astúcia, ara l'ha aglapit, el llaç s'estreny, ja té!, no afluixem, orelles, cames, cova, més mans que agafateris, vaja si l'alcen, pots pensar si fugirà, es ribell i una punyida certera, única, es porquet feia nyic nyic, quan colava la sanqueta per por de sa guinaveta, o per por del qui el punyia.

Les feines una darrera l'altra, capolar cosir sobrassades trempar, omplir, fermar i penjar-les.

A les 7 i mitja els de sempre, els convidats a la taula sempre són més que els de la feina i un centenar de culleres llevaren l'arròs sec, no era paella, sobrassada amb mel, taronges clementines i orellanes, idò, aixís és fan unes matances.

Un viatge de pinassa ha cremat suplint el rossegall que l'any que vé hi haurà,

Ara les sobrassades penjades esperen les vetlades d'assatjos, o de muntar carrosses o de preparar tantes de coses com prepara el Grup Foganya que quan són molts a un redol les tallades fan via.

JAUME ROSSELLÓ
I VERGER.

BAR RESTAURANT

POU FLORIT

BONES FESTES

I

PRÒSPER ANY NOU

CRIDADA TELEFÒNICA AL PARE NOËL.

Un dia vaig agafar el diari, i vaig veure un nunci publicitari que resava així:

"Hola! Sóc el Pare Noël, si et falta alguna cosa crida al numero 900.900 i el Pare Noël t'ho durà de seguida".

Vaig marcar el numero i vaig escoltar les egüents veus del contestador automàtic:

"Hola! Sóc el Pare Noël, si voleu qualche regal ho deis i deixau el missatge perquè jo seré a repartir regals".

A continuació les següents veus:

"Hola! Sóc en Jordi i vull una càmera de video VHS".

"Hola! Sóc na Teresa i vull una televisió amb comandament a distància, etc..".

I així moltes més. Em va tocar a mí.

"Hola Pare Noël! Sóc en Vicenç, visc a Porreres, un poble de Mallorca, si aquesta illa que aviat en lloc d'ésser una illa amb arbres, garriga, fauna i flora serà tot un apartament.

Bé, jo no et demanaré ni una càmera de video, ni un televisor, ni una cadena d'alta fidelitat, etc.,no, no etdemanaré res d'això.

Jo el que te deman és fer que els homes no siguin tan animals (no tenc res contra ells), m'explic:

Des de que existeix, l'home és el únic en la seva espècie que ha lluitat contra ell mateix.

Exemples? Si agafam un llibre d'Història en trobarem a cada pàgina.

Segons, posen aquests llibres, avui en dia l'home és Homo Sapiens Sapiens, és a dir, home sapient, sapient o home savi, intel·ligent, és a dir, que pensa, que te cap, te cervell, en definitiva que te ús de raó. Jo, però, crec que no hi venim, sino que venim del Homo Imbecillis, que vol dir home dèbil, faltat de

raó, beneit, inclús crec, Pare Noël, que els animals són més intel·ligents que nosaltres, perquè quan l'home veu una llum d'esperança per LA PAU de cop en surt un altre que vol apagar aquest llum i es fa fort i aixó ho tenim ara, l'any 1990, anant cap el segle XXI (s'hi arribam) i preparam una altra guerra. Sí, Pare Noël, la de Iraq contra la quasi totalitat dels altres païssos. Idò aquest animal (Sadam Hussein), Pare Noël, i li dic animal i encara és poc, porque dir-li això és un insult als que de bon de veres són animals; bé idò, aquest, quan ja l'home havia aconseguit que els dos grans enemics d'aquest segle es fessin amics (EEUU I L'URSS) va sortir ell, va invair un país i ara és l'amo del país. I per una altra banda, l'ONU, Organisme per LA PAU, ha tret una resolució dient que aprova que hagi GUERRA. I mira, Pare Noël, si som beneïts, que ja s'ha donat una data per començar-la, dia 15 de gener de 1991, si Iraq no s'ha retirat del país envadit.

Idò, ja ho veus Pare Noël, aixó passa l'any 1990, faltant 10 anys

per arribar a l'any 2000. No, no esteim a l'Edat Mitjana, sino a les portes del segle XXI, però com s'hi fossim.

Idò, jo, un ciutadà d'aquest Món et deman el següent regal, si pots, que ens duguis **RAÓ, CLAREDAT, SENY, INTELLIGÈNCIA, LLUM PER ANAR CAP ENDAVANT I NO CAP ENDARRERA, PAU**, i si ho fas encara creuré amb aquest home, creuré que és un *Homo Sapiens*, sinò creuré que és un *HOMO IMBECILLIS* i que en *Plaute* tenia tota la raó quan va dir:

"HOMO HOMINI LUPUS",

és a dir, **L'HOME ÉS UN LLOP PER L'HOME**, on vol donar a entendre que l'home quasi sempre fa més mal a un altre home que als propis animals (torn a repetir que no tenc res contra els animals).

Gràcies per haver-me escoltat.

Vicenç

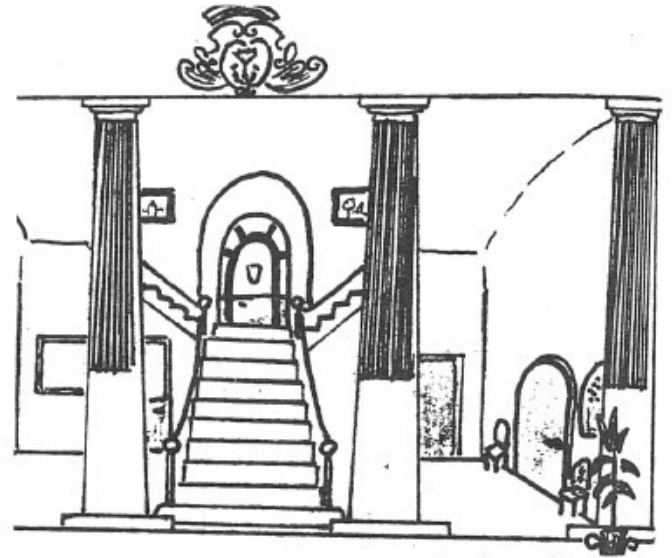
Aquest és un resum dels Plens del nostre Ajuntament, que es varen celebrar els passats dies 30 d'Octubre i 20 de Novembre, respectivament.

El primer va esser un Ple de caràcter Ordinari, al qual hi assistiren tots els membres del Consistori, i del qual destacarem els següents punts de l'Ordre del dia:

- Lectura i aprovació de l'Acta de la sessió anterior.- Es va aprovar, com ja és habitual, per unanimitat.

- Assistència sanitària.- Hi va haver una declaració plenària sobre l'implantació del "Punt d'Assistència Continuada" (P.A.C.) a Vilafranca, en el sentit de demanar que es reconsideri la ubicació de l'anomenat P.A.C., sobretot mentre no estigui en funcionament un Hospital a Manacor, ja que si un malalt es conduït a Vilafranca, i d'allà l'envien a l'Hospital de Palma, l'únic que es fa és perdre un temps que pot esser vital.

Vida Municipal.

- Servei d'ajuda a domicili.- Es va aprovar el reglament de dit servei, que serà públic, gratuït, municipal, i subjecte a ajudes del INSERSO.

- Sollicitud de declaració d'obres d'interés social.- Es va donar l'informació favorable a la "Fusteria Gari" pel seu ubicament al Polígon industrial.

- Acceptació d'una donació.- Es va acordar acceptar la donació de diversos llibres de Caixa del segle XIX, efectuada per la Senyora Anna Melià Mestre.

- Precs i demanes.- Jaume Martorell demanà sobre l'estat dels tràmits per a l'asfaltat de la carretera de Monti-Sion. El Batle li contestà que no hi ha feta una petició oficial, perquè no és competència del MOPU, però que extra-oficialment si que estava concedit.

El cap d'Unió Mallorquina demanà també sobre la recollida de fems, queixant-se de que a llocs determinats del nostre poble no es recollien amb normalitat. El Batle

li contestà que ja ho havia comunicat a l'empresa, però que, per altra banda, hi ha també una manca de col·laboració cívica, ja que hi ha gent que tira les bosses dels fems a qualsevol banda, sense fermar, etc.,. El Sr. Martorell li replicà que si no hi havia d'altre remei, que ho llevàs personal de l'Ajuntament. El Sr. Ferrà digué també que el personal de l'empresa dels fems només té l'obligació de recollir les bosses i no el que està llençat per terra.

Finalment, va tornar sorgir el tema de la polèmica Bernat Bauçà-Miquel Ferrà sobre el tema del recital de Loquillo, encara que aquesta vegada la discussió va degenerar amb nervis exaltats, insults, en fi, tot un "espectacle" que tots esperam que no es torni a produir. Arribats en aquest punt, vull obrir un parèntesi per aclarir dues coses del passat número de la revista: primer, que l'anomenament del Sr. Roig com a delegat a "Sa Nostra", per un problema d'incompatibilitats ha recaigut finalment en el Secretari de la Corporació, En Nicolau Conti. El segon punt és que informarem erròneament en aquesta secció de les causes de la polèmica en l'afer "Loquillo". No obstant, a petició dels implicats ens limitam a fer constar l'error per no moure pus el tema. Queda dit.

Pel que respecta al segon Ple, direm que va esser de caràcter extraordinari, i que hi foren presents tots els membres del Consistori. Destacarem els següents punts:

- Lectura de l'Acta de la sessió anterior.- Va esser aprovada per unanimitat.

- Aprovació del plec de condicions econòmico-administratives que regirà el concurs per a la concessió de l'explotació d'un Bar al Camp Municipal d'Esports i convocatòria de Licitació.- El Sr. Martorell proposà l'introducció d'un afegit en el sen-tit de que

"Excepcionalment, l'Ajuntament Ple podrà autoritzar l'explotació del servei de Bar a entitats culturals o esportives de Porreres sense fi de lucre, previ fixament d'una idemnització al concessionari del Servei". Aquesta proposta es va posar a votació, però finalment es va aprovar per unanimitat el Plec de condicions tal i com va esser informat i dictaminat per la Comissió corresponent.

- Proposta de reducció del tipus de gravamen de l'impost sobre bens immobles de naturalesa rústica.- La Corporació acordà aprovar inicialment la reducció al 0'40 per cent aquest tipus impositiu.

- Designació d'un representant municipal al Consell Escolar del Col·legi Públic "Escola Nova".- La Corporació, per unanimitat, acordà la designació del Sr. Roig.

I això és tot per ara.

G. BARCELÓ

Amb les 5.000.- de cada mes invertides a "SA NOSTRA" me fan es 10% amb el Pla de Jubilació

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

CURIOSITATS DEL MON DE LES ABELLES

per Bartomeu Barceló Roig

Acaben de trobar l'abella més vella del Mon. A principis d'aquest any passat, a l'Argentina, han trobat una abella dins un trocet d'ambre, que segons els científics més entesos en la matèria, gaudeix d'una edat superior als 80 milions d'anys. Però el més curiós de tot, és el fet de que li falta el fibló: no podia picar. Això ens porta a creure que el fibló de les abelles ha vingut per evolució al llarg dels segles, perquè es podessen defensar contra els golosos depredadors.

(()) (()) (()) (()) (()) (()) (()) (()) (()) (())

Els romans consideraven a la mel de les Illes Balears com la millor del seu vast imperi. Així ho testimonia el gran historiador Plini quan diu que les naus romanes que regresaven de tarragona a Roma es solien aturar a les Illes Balears per a carregar oli i mel, considerada la millor de tot l'Imperi.

(()) (()) (()) (()) (()) (()) (()) (()) (()) (())

Les Illes Balears tenen també l'honor de ser les Capdeventeres de tot l'Estat Espanyol en l'investigació i divulgació de la cultura apícola. El menorquí Francesc Femenies Andreu fou el fundador de la primera revista espanyola dedicada exclusivament a les abelles. Aquesta revista titulada "REVISTA APICOLA" va apareixer a menorca el dia 14 de gener de l'any 1888. Fou col·laborador d'aquesta revista el mateix DADANT, el més famós apicultor del Món d'aquell temps.

Dos anys abans de sortir aquesta revista, l'any 1886, aquest mateix famós menorquí publicà el llibre "Guia del apicultor español: la apicultura movilista en España", llibre del que es varen fer tres edicions més els anys 1890, 1895 i 1921.

@ @ @ @ @

Per les abelles, els colors groc, verd i taronja són un mateix color. També són un mateix color el negre i el vermell. Una abella distingeix els colors blanc, blau, groc i negre. Per altre part elles són sensibles al color ultravioleta totalment imperceptible a l'ull humà.

Però lo més admirable de l'ull de les abelles és la seva gran rapidesa de percepció d'imatges. Mentre que l'ull humà pot únicament percebre 10 imatges per segon, l'ull de l'abella té capacitat per distingir 200 imatges distintes per segon.

WOLFGANG AMADEUS MOZART

(1791-1991)

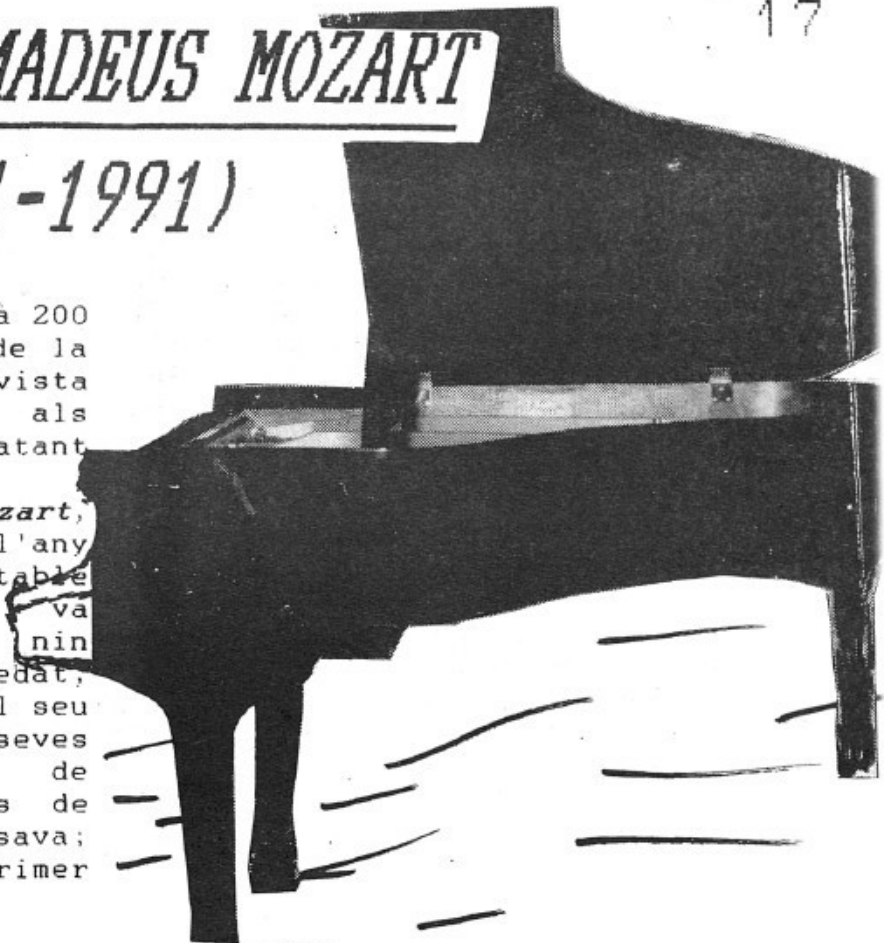
Aquest any que entrarem ferà 200 anys que aquest gran mestre de la música va morir i la revista **FOGANYA** vol contribuir als homenatges que li feren relatant la seva vida.

Wolfgang Amadeus Mozart, austriac, nascut a Salzburg l'any 1756. Era fill d'un notable compositor, **Leopold Mozart**, va esser un extraordinari nin prodigi. Als tres anys d'edat, data en la que se n'adonen del seu infal·lible sentit i de les seves inimitables facultats de retentiva, va rebre lliçons de música; als cinc anys composava; als sis donava el seu primer concert a la Cort de Viena.

Va recórrer tota Europa acompanyat de la seva germana en tots els seus concerts, cinc anys major que ell. Es presentava a totes les Corts i davant tots els públics com una atracció de circ. Una anècdota: als tretze anys, convidat a la Capella Pontifica a escoltar el **Miserere** d'**Allegri**, peça que era considerada secreta i de la que es prohibia prendre notes, la reproduïx de memòria quan surt; el Papa, assombrat, l'anomena Cavaller.

Músic a sou del detestable Arquebisbe **Collorato**, **Mozart** és expulsat del seu servei l'any 1781; comença llavors la seva vida com a compositor independent. Viurà enrevoltat de insatisfaccions, casat amb una esposa encantadora, però malgastadora (**Constanza Weber**) i veient-se obligat a vendre la seva música, per quantitats que feien riure, per tal de sobreviure. No li falten moments de triomf clamorós, com els estrenes a Praga del **FIGARO** i del **DON GIOVANNI**, però els seus darrers anys (**Mozart** només en va viure 35!) no varen esser feliços. Va morir a Viena, sense poder acabar la composició del seu meravellós **REQUIEM**. Enterrat a una fossa comú, les seves despulles no han estat mai trobades.

Mozart ha estat, potser, el major geni de la Història de la Música. La quantitat, qualitat de les seves composicions és esglaiosa: el **REQUIEM** te el número 636 del seu catàleg. S'ha parlat molt de música *elegant, intrascendent, cortesana, etc.* per comentar algun aspecte de l'obra mozartiana. De veritat, és el compositor de la *màgia, del encant, de la melodia, del frescor, de la puresa*, i les seves composicions complauen tant el cervell com la sensibilitat. Una vegada, **Haydn** va dir a **Leopold Mozart**:
" *Us jur per el meu honor que el vostre fill és el més gran compositor que he conegut, de nom o personalment*".

Es difícil anomenar el més destacat de la seva obra, dons fins el més insignificant crida l'atenció. Per el *piano*, instrument del que era un gran virtuós, *Mozart* va escriure vint sonets, gran quantitat de peces soles i vint-i-tres concerts; el concert vigèssim no ha estat superat per cap altre músic. Va compondre concerts per casi tots els instruments coneguts. Els més populars són el del *clarinet* i el de la *flauta* i *arpa*. Apart de gran quantitat de divertiments i serenates, va compondre quaranta simfonies i va dur aquest gènere fins les mateixes portes del Romanticisme. Les millors són sens dubte les tres darreres, i en particular l'anomenada de *JUPITER*. En el camp de la música de cambra sobresurten els quartets dedicats a *Haydn* i el popular quintet per *clarinet*. La música vocal ocupa un lloc d'honor, amb gran número de composicions immortals. En quant a la música en sentit sacre, destaquen les *misses* (per damunt de tot la de *LA CORONACIO* i la missa en *DO MENOR*), la música massònica (*Mozart ho era*) i, sobre tot, el *REQUIEM*. La òpera li deu a *Mozart* obres com *EL RAPTE DEL SERRALL*, *LES BODES DE FIGARO*, *COSI FAN TUTTE* i, per damunt de totes, *LA FLAUTA MAGICA* (una simbòlica evocació dels rites massònics) i *DON GIOVANNI*, el millor i més inspirat d'aquest gran geni que és en:

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Vicenç.

ENTREVISTA A JOAN LLANERAS ROSSELLÓ

Feia estona que me parlaven den Joan i me'n parlaven per bé. notícies que sortien als diaris: un al.lot porrerenc que destaca amb la bicicleta. Però saps que hoés de bo! Jo de deportes en sé tan poc!

No obstant, convençut de la importància i la transcendència ,sobretot per Porreres,del que podriem perlar amb en Joan; a pesar de desconèixer el tema del deport en general i específicament el de les bicicletes; a falta d'un entés que volgués trectar la qüestió, em decidesc jo mateix a fer l'entrevista. I certament, Vaig quedar gratament sorprès. Vet aquí el que xerrarem.

Era dia 18 de desembre,un horabaixa bruscos.

Me'n vaig al carrer Costa i Llobera :m'equivoc de casa... ;no,no és aquí que vénc; bé és aquí daça . Gracies.

A la fi ,! Bones (Me surt sa mare)

Que hi ha res de nou?

No ,no, que hi és en Joan?

Si ,ara el crit.Joan! Pots davallar

Bones Joan ? Com va ? Mira no tinc present haver-te vist abans.

Surt poc,però sí , jo som en Joan.

Vols que perlem un poc ? És per la revista.

Eés pel Llum D'Oli?

-->>

No.No Joan, és per la revista Foganya, que fa més d'un any ja que el Grup Foganya l'edita. Es una de les moltes activitats que feim.

A sí, sí, es Grup Foganya, sí me pareix bé.

li explic la meua dificultat i incompetència per tractar temes de deport. Més bé, dins del que cabi tractarem el caire humà.

Me pareix bé.

I noms?

Joan Llaneras Roselló i tinc 21 anys

Ja has fet el servei militar?

Sí, el vaig fer voluntari a Aviació a Son Sant Joan

Des de quan vas amb bicicleta?

(Fa la mitja, bé sempre té la cara, no obstant les seves faccions series, gaire bé alegres, per això pereix que sempre està content)

Des de sempre.

Bé, però córrer a una cursa?

Tenia 8 anys, per Sant Roc a Porreres vaig guanyar el primer premi. (Me mostra una copa petitona amb la inscripció " Sant Roc 1977"). I competicions i curses a altres pobles a partir dels 9 o 10 anys l'any 1985 vaig fer campió d'Espanya per equips. Vaig repetir els anys 86 i 87 i l'any 88 vaig fer subcampió. el 89 vaig tornar esser campió i subcampió de persecució individual per carretera per poder passar a professional. Així he corregut el 90

Això deu suposar molt sacrifici?

Has de tenir cura de la teva salut; això suposa no fumar, no beure, fora nits, ...

El fet d'estar en carretera, aplegar brusca, vent, calor i fred, no és un perill per la salut?

Les inclemències Climatològiques no ens afecten tant, ja que els deportistes estam ben preparats físicament.

Entreviata a:

Actualment amb qui has "fitxat" o amb qui corrs?

(Per l'expressió de la cara veig la satisfacció amb què em contesta)

Si, ara estic "fitxat" amb el grup deportiu de la O.N.C.E. que com saps és d'àmbit nacional.

I abans?

He corregut dos anys amb CESADEN.

Quin encoretjament, suport o ajuda has rebut de les autoritats porrerenques o entitats deportives de Porreres?

Me fa gràcia que tu me demanis això. deus saber per experiència que la potenciació per part d'autoritats és nul·la, no més s'acosten quan triomfes i així i tot...; de totes maneres un corr per deport.

Si haves de donar les gràcies a qualqu? Agrair consells i remeis ?

Estic content, orgullós de poder dir i ben fort que gràcies a mon pare i per mor de mon pare, no sé si saps que ell corria amb bicicleta, pels consells que ell m'ha donat som el que som

Tornant insistir un poc amb la pregunta d'abans, t'hauria agradat o t'agradaria, quan has fet campió (que com he dit abans n'has fet 5 vegades), que aquest fet hagues tingut més ressò dins el poble?

La família sempre s'ha alegrat amb jo i els amics també. Sentir-te tan enfora ,acompanyat per amics...M'agrada el companyerisma que hi ha

(Durant la xerrada he contemplat el caramull de trofeus que li umplen estanteries)

Son tots els trofeus?, quin és el que et donà més goig?

No son tots .allà dalt en tinc molts més. El que me causa més alegria és el primer que vaig guanyar per Sant Roc, quan tenia 8 anys. Vaig fer primer.

(La copa diu Sant Roc 1977).

Actualment, que fas?

Ja t'ho he dit m'entrén. amb un horari d'aixecar-me a les vuit, nou i mitja entrenament descans de dues hores o tres, dinar, descans per fer la digestió.

Alimentació i divertiment?

Res de nits, res de panxades, ni beure alcohol ni fumar.

Joan pots saber que estam a la teva disposició i seguirem els teus " sprins" i curses així d'aprop com podrem.

Això és el fruit d'una copa petita que diu

¡ "SANT ROC 1977" !

VIDA DEL GRUP FOGANYA.

El passat dia 4 de Novembre es varen dur a terme les segones **Matances Populars Porrerenques** a "Sa plaça d'es Toros".

A les 7'30 h. del dematí varen partir de la Plaça d'Espanya els 4 matadors i els matancers més dematiners. Quan arribaren a la "plaça d'es Toros" ja hi havia foc encès i aigua calenta i, així, a les 8'00 h. es varen sacrificar els quatre porcs.

Cada porc tenia el seu matador i un grup de matancers. Cada grup va començar la feina de pelar-lo, rentar els budells, etc., sempre utilitzant eines antigues i tradicionals (els porcs es varen pelar amb ganivet i aigua calenta).

I així es va anar fent feina fins que a les 11'00 h. en Biel "Sabater" ens va cridar per berenar de frit. Tot seguit es va continuar amb la feina -que duiem bastant avançada- fins que es varen omplir totes les sobrassades.

I per acabar les matances amb alegria i sarau, a les 19'30 h. ens vàrem reunir tots els matancers al mateix lloc de feina per a dinar d'un arròs sec de matances (així com es feia antigament), so assada frita amb mel i orellanes. Tot va

ser molt bo. Després, i ja per a posar punt final a la festa, algunes balladores del grup "Aires de Montis-ion" ballaren algunes jotes i mateixes.

Així podem dir que les segones **Matances Populares Porrerenques** varen ser tot un èxit. Vos esperam a tots l'any que ve!

ACTUAL DIRECTIVA

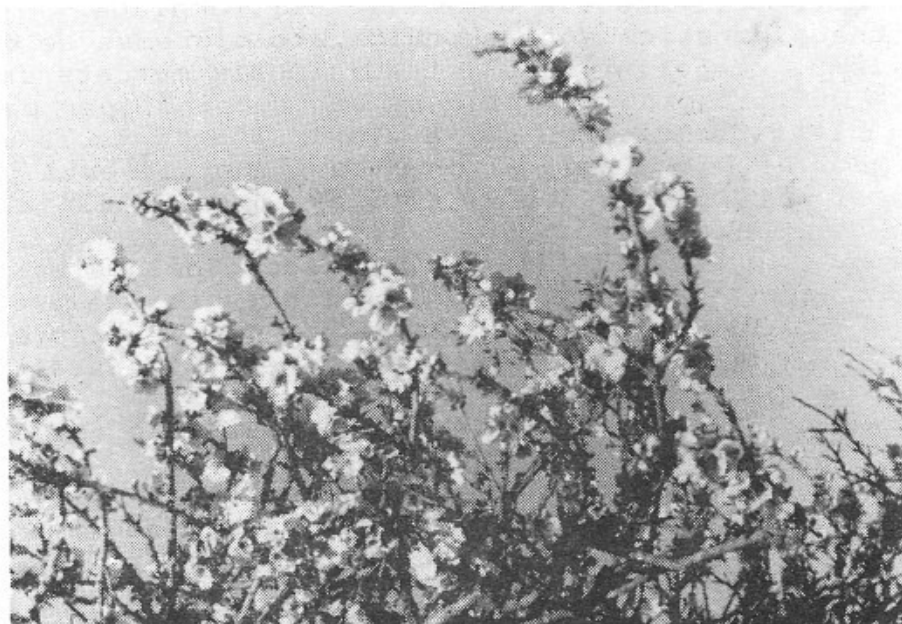
Dia 6 de Desembre férem una excursió per la carretera Valldemossa-Deià. Ens aturàrem a Son Marroig i davallàrem a Na Foradada on, enrevoltats de gavines i corbs marins, renovàrem forces amb pa i sobrassada, taronges i meló. La tornada la férem per Sóller.

més de les matances, que foren un èxit de participació i d'organització, altres activitats a destacar del grup són ***l'Assamblea General Ordinària*** de dia 22 de Novembre, per aprovar les activitats que es ferien durant el curs 1990-91. S'ha de destacar la forta animació amb la discussió de certs aspectes i criteris d'alguns punts. No obstant, foren aprovats tots els punts presentats havent entregat la dimissió el vocal Gaspar Barceló. Es convoca ***Junta Extraordinària de la Junta Directiva, en caràcter urgent***, per dia 24 on assistiren tots els membres. Es donà lectura a la carta i hagué total i unànime acceptació de la dimissió. Seguidament, i tal com preveuen els ***Estatuts***, la Junta proposà l'anomenament d'un nou vocal, quedant triat per majoria de vots Francesca Servera i Toledo, si acceptava.. Ens es grat participar-vos que na Francesca acudi; per tant, forma part de la renovada Junta.

Dia 30 de Novembre fórem convidats a assistir a ***l'Assamblea General de l'Associació de la Premsa Forana***. Ja abans havíem tingut trobades amb els directius; inclús intercanvi de revistes (Portola i altres). Férem la petició oficial per escrit i dia 13 de Desembre rebérem una notificació on es comunicaven que per unanimitat havíem estat admesos, inclosa la circular amb tots els acords presos per la ***Junta*** amb la data de dia 10 de Novembre de 1990.

Aquests són els punts més destacables de la ***Vida del Grup Foganya***.

El cultiu de l'ametller a Mallorca es presenta a la prehistòria; és un arbre ben aclimatat a les condicions de la zona irano-mediterrània. La seva utilització és important dins els acostum gastronòmics de la nostra cuina. La importància d'aquest arbre va créixer molt a finals del segle passat i a principis d'aquest quan, degut a l'arrasament de les vinyes per la filoxera, es sembraren grans extensions. L'aprofitament de l'ametllerà era global, ja sigui perquè aprofitava terres marginals, ja sigui perquè el seu conreu estava combinat amb la ramaderia; sobretot perquè era un cultiu rendible, bona part de la producció d'ametlles era exportada cap als mercats europeus.

Amb l'arribada del boom turístic a Mallorca hi hagué un trasvassament de població activa del sector primari al turístic, sobretot de gent jove, que ha causat l'envelliment progressiu de la població agrícola. La rendibilitat dels cultius de secà, majoritaris a Mallorca, minva tant per factors interns de tipus estructural com per factors externs d'economies d'escala, millores als cultius o certs tipus de protecció de l'agricultura a d'altres indrets.

El cas de l'ametlla és un exemple clar del que ha passat a la immensa majoria dels cultius de secà; problemes estructurals, com poden ser:

- gran varietat en les classes d'arbres cultivats,
- excessiva parcel·lació de les terres,
- utilització de terres marginals,
- escassa o nula mecanització dels cultius,
- llarga cadena d'intermediaris,
- deficient comercialització cap a l'exterior,
- vellesa dels arbrers cultivats,
- inadequada política estatal en el sector,
- poca formació tècnica del pagès.

En aquests problemes s'afegeixen els causats des de l'exterior, com és ara:

- aparició de nous productors, com Turquia o els països del nord d'Àfrica, amb costos més baixos de mà d'obra.
- descuidada negociació amb la CEE en aquest camp, que permet l'entrada d'ametlles americanes o turques en millors condicions que les mateixes d'aquí.

-l'afluència massiva d'ametlla californiana, seleccionada genèticament, produïda amb sistemes de cultiu mecanitzats, competint en els tradicionals mercats propis.

-la utilització de tàctiques de "dumping" per part de les autoritats americanes per afavorir l'exportació del seu gra d'ametlla. D'aquí que el preu de l'ametlla està relacionat directament amb la cotització del dòlar als mercats internacionals.

(Gràfica preu d'ametlles i cotització del dòlar).

Tots aquests factors han duit el preu de les ametlles a una xifra que fa inviable el sistema de cultiu tradicional.

(Gràfica de preus en pessetes corrents i pessetes constants).

Aquesta situació comporta l'abandonament d'aquest conreu. El procés és simple:

1. els preus no basten per a la recollida, no ja per a la millora de l'arbrat, la mecanització del conreu o la modernització de l'explotació.
2. la demanda de llenya per a foganyes, la bona qualitat de la d'ametller, posa preu als mateixos arbres, que es venen per estelles, primer els arbres morts i la llenya d'execallar, llavors els arbres més vells i finalment arreu.

Aquests arbres no es substitueixen; la situació no és cap amenaça per a l'economia illenca, perquè el pes relatiu de la part que roman a l'agricultura és ínfim. La desaparició definitiva d'un sistema tradicional, de conrear però també de viure, que no ha fet poc per la imatge que s'ha venut de Mallorca. Tammateix no és de més tenir-ne consciència, veure quines mesures s'hauran d'investir:

- mecanització i racionalització dels sistemes de cultiu.
- creació de societats de comercialització més directa entre els mateixos productors.
- seleccionar i tipificar les classes d'ametllers, per obtenir espècies ben adaptades i productives.
- enllestir polítiques adients de marketing del producte autòcton; com per exemple l'existència d'una sola empresa a Califòrnia, que comercialitza la major part de la producció (com sis vegades l'espanyola) i garanteix els preus i subministre a qualsevol lloc del món.
- presionar les autoritats per a obtenir condicions d'igualtat en la competència amb les ametlles americanes
- estimular, entretant, el nostre mercat i el consum de la pròpia producció, tradicionalment utilitzada quasi en tota classe de reposteria i apta per consumir abans, en i després de qualsevol menjada.

Manca voluntat de fer-hi feina de part de les autoritat i dels propis pagesos; tot sol no s'arreglarà.

>>

***insertam aquest treball que
ens han fet arribar nostres
companys de " Mel i Sucre "***

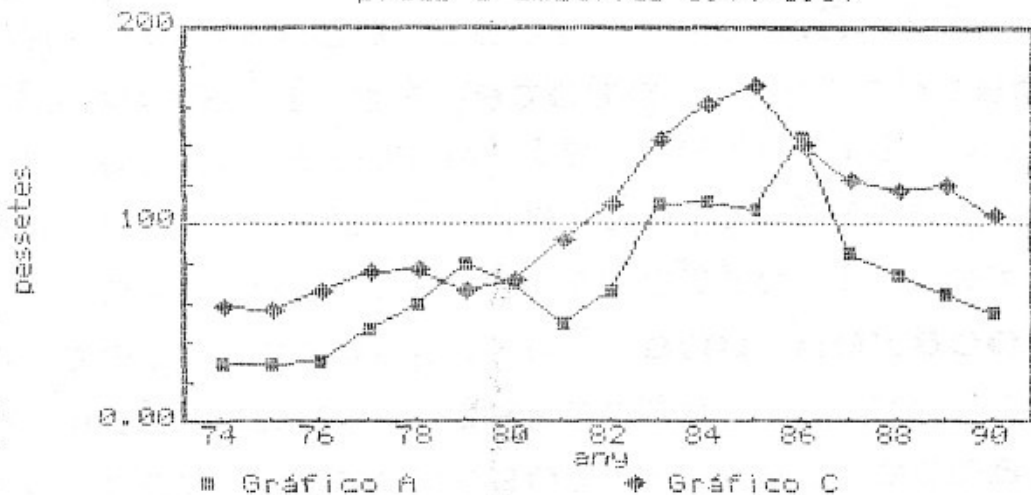
*el publicam aixís com el nos han enviat senzillament per-
que ens agrada i val la pena llegir-lo*

Gráfico A Gráfico C

1974	30	58
1975	29	57
1976	31	67
1977	47	76
1978	60	77
1979	80	67
1980	70	72
1981	50	92
1982	67	110
1983	110	143
1984	112	161
1985	107	170
1986	145	140
1987	85	123
1988	75	117
1989	65	120
1990	55	105

preus d'ametles 1974-1987

¡¡Salvem les nostres ametles!!

Demanau ametles mallorquines
Rebutjau les estrangeres

Les seves sols són vistoses
Les nostres són molt gustoses

¡¡Propagau aquesta crida!!

Els engolidors que tan de perill tenien han estat adobats per un equip de picapedres.

de totes maneres hem de denunciar els annerots que es dediquen a espanyar tot d'una els adobs, el cap de cantó del carrer Feliu Can. Barceló i deixaren uns pals drets per evitar que si acostasin a la mitja hora un cotxe ja havia tomat els pals i esmorrellat la vorera.

El Carrer Vent posaren un mares per protegir l'arreglo idò tiraren el mares dins l'engolidor, el c/ Passaraix entre el c/Mora i G.Barceló col.locaren uns "bloquets" per evitar hi passassen per demunt també les arrosegaren uns perrell de metres, C/ Sant Felip una pessa de meres un cotxe la s'endugué rossagant a devall fins a l'altre illeta i la senyal de STOP la col.locaren per tepadodora .

AIXÒ ES FER POBLE

*Ens informa Joan Mesquida ;
 el passat agost, visitaren el
 museu i fons artistic que te-
 nim a Porreres, Personalitats
 de GALERIAS COSTA*

*Quedant gratament sorpresos
 prometeren donar 10 obres de
 rellevants pintors ja morts.*

*Aixi mateix acaba d'arribar
 segons mos diu i ensenya el
 delegat de cultura G.Barceló
 un oli de Nisa Goiburu*

*Si vos heu de desfer de roba o mobiliari emprat en bon estat
 ,vos agreirem ens aviseu per tal de si podem aprofitar qual-
 que cosa Grup Foganya C/ Molins n. 2 GRACIES*

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

preu anual

Socis600 pts
 No socis1000 pts.

(posau una creu on correspongui
 Enviau aquest paper a: Grup Foganya C/ Molins n. 2
 07260 PORRERES

Nom -----
 Adreça-----
 Telefon-----

Com funciona?

*Cada subscripció val 1.200 pts. a l'any.
I respon als números des de 000 fins al 999.
Aquests números van en combinació
amb el sorteig de l'ONCE, i els premis
es publiquen mensualment al full SEMILLA.*

Què podem guanyar?

*Des de dilluns a dijous
es dona un premi diari de 1.000 pts.
I els divendres, un extraordinari de 3.000 pts.*

Participa! SUBSCRIU-TE!

HORARI MANESCAL TITULAR

DILLUNS A PARTIR DE LES 18'30 h. a l'escorxador

*DIMARS A PARTIR DE LES 18'30 h. a l'escorxador
i els d'amatins a les 10 h. a l'Ajuntament*

DIMECRES A PARTIR DE LES 18'30 h. a l'escorxador

NOTA

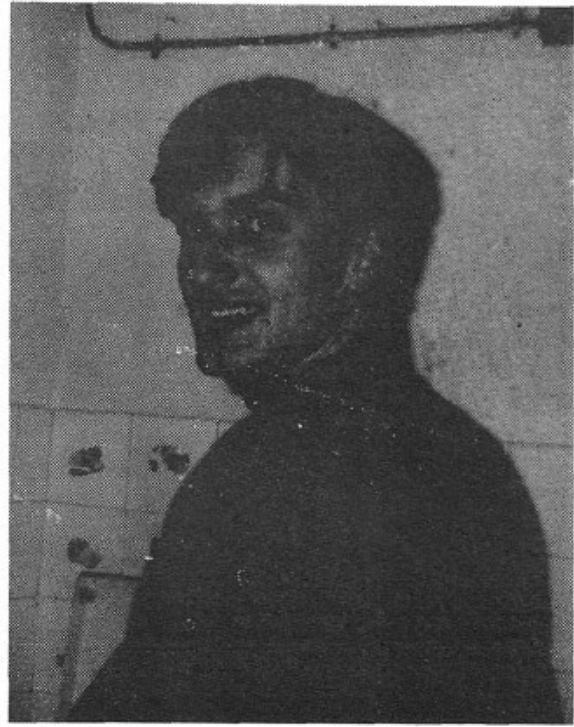
*Per a qualsevol suggerència,
col.laboració o donatiu per a
la Revista, dirigiu-vos a:*

**GRUP FOGANYA C/ Molins 2
07260 - PORRERES**

*Prometem contestar-vos.
gracies*

NOTICIAR LOCAL

És ben natural que ens facem "eco" de la notícia que des de fa mesos sabem. El nostre soci i col·laborador, Bartomeu Servera Sitjar, va obtenir una beca que promociionava la Fundació Cultural Prefama en quarta convocatòria, de la qual a la nostre revista del agost passat n'insertarem les bases. No podem menys de donar-li l'enhonorabona més sincera.

Amb el que el nostre noticiari local queda ple és amb les actuacions musicals. just seguint el calendari d'actes i concerts queda ben demostrada l'afició musical.

Així, dia 24 de novembre la Filharmònica Porrerenca organitzava un concert per la commemoració de Santa Cecília, amb el següent repertori:

Programa

1 - Valencia, Marcha de la bien amada	<i>J. Padilla</i>
2 - Las hijas de Zebedeo, Carceleras	<i>R. Chapi</i>
3 - Lucrecia Borgia, Fantasia	<i>G. Donizetti</i>
4 - Una tarde entre gitanos	<i>E. Segura</i>
5 - Danza del sable, 1.º tempo de Gayaneh	<i>A. Khachaturian</i>
6 - Bolero	<i>M. Ravel</i>

Director: Antoni Peris Fons

Dia 24 també hi hagué la tradicional *Festa Pagesa*, que com de costum està a càrrec de l'*Agrupació Cultural*.

A la sortida del concert la *Banda Filharmònica Porrerenca* va fer un cerca-viles fins el recinte de la Festa.

Dia 25 fou la Coral de Porreres que honrà la seva patrona amb un concert d'orgue interpretat per l'organista Isabel Fiol Sala.

*Organista: ISABEL FIOI SALA
Pianista: FERRAN VAQUER SILVAR
Director: SEBASTIÀ MELIÀ MORA*

CONCERT

ORGUE

<i>Corrente Italiana</i>	<i>J. Cabanilles</i>
<i>Sortie</i>	<i>J. S. Bach</i>
<i>Offertoire</i>	<i>L. Raffy</i>

CORAL

<i>Himne "Terrena cessent organa"</i>	<i>Cant Gregorià</i>
<i>Salm 150</i> <i>a 4 v. m. i orgue</i>	<i>César Franck (1822 - 1899)</i>
<i>Vaig cercant el meu amor</i> <i>a 2 v. i.</i>	<i>Thomas Morley (1557 - 1603)</i>
<i>Rosa de bardissa</i> <i>a 4 v. m.</i>	<i>H. Werner (1800 - 1833)</i>
<i>Cu - cú</i> <i>a 4 v. m. (del "Cancionero de Palacio")</i>	<i>Juan del Encina</i>
<i>Estrella é lua nova</i> <i>a 6 v. m. (pop. del Brasil)</i>	<i>Héitor Villalobos</i>
<i>Una dona llarga i prima</i> <i>a 4 v. m. (pop. mallorquina)</i>	<i>Baltasar Bibiloni</i>
<i>La gavina</i> <i>Havanera</i>	<i>Frederic Siré</i>

Amb la col·laboració d'alumnes de Cant Coral de l'Escola de Música de Porreres:

<i>El Maig arriba</i> <i>a 2 cors</i>	<i>Hans Leo Hassler (1564 - 1601)</i>
<i>O vos omnes qui gaudetis</i>	<i>Joan Verdalet (1632 - 1691)</i>

Dia 16 de decembre a les 17 h. la Coral de Porreres va participar a la XX trobada de "Els Cors de Mallorca canten Nadal", la programació fou, endemes de escollidíssima, d'una perfecta interpretació.

Dia 24 les matines sense la Coral, ja me direu. Ho alegraren amb cançons de Nadal i la Sibilla que cantà na Georgina Pairó; meravellosos com sempre.

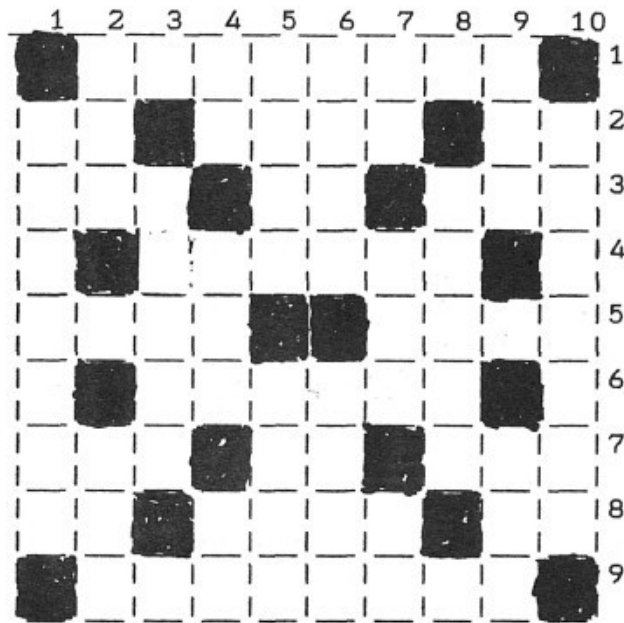
Dia 26 concert ja tradicional a les 20'30 h., entremesclant poemes interpretats per membres del Grup Foganya, les melodioses nades dels "Ocellets" de Felanitx i la coral de Porreres. Ella era l'organitzadora, Com a fons, quadres plàstics preparats pel Grup Foganya.

ENCREUAT

Solucions del encreuat anterior

HORITZONTALS: 1. Sebastià; N.
2. Erada; Acta. 3. Monjo; I; Es.
4. esA; Na; AB. 5. Nin; Agutí. 6.
Toa; D; R; A. 7. E; Ram; Mòn. 8.
Resa; Agnès. 9. Runar; Si. 10.
Oblat; Rata.

VERTICALS: 1. Sementer; O. 2.
Erosió; Erb. 3. Banana; suL. 4.
A.D.J.; Rana. 5. Saonada; A.T. 6.
T; Ag!; Mar. 7. Iai; Ur; G; R. 8.
Ac; aT; MN; A. 9. Tebi; Oest. 10.
Nas; Ansia.

HORITZONTALS

1. Dibuint de personatges de còmic com Massegran, Jep i Fidel, etc. 2. Símbol químic del calci. Bou sense castrar. Xifres romanes. 3. Ensenyament obligatori. Prefix grec. On l'esquema perd el seu honorat nom. 4. Cantó de Suïssa, també dit Argòvia. 5. Pronom personal. Terreny poc productiu. 6. La mitologia que guardava la porta de l'infern. 7. Repetició natural dels sons. Exèrcit de l'Aire. Escoltar. 8. Al revés, utilització. Prefix que indica que és contrari. Un animal. 9. Caricaturista i escriptor català, creador de l'Avi del Barça.

VERTICALS

1. Illa d'Indonèsia, a l'est de Borneo. 2. Fa màgia. Un invertebrat. 3. Se diu d'un sostenidor sense retranques. 4. Una és doble de l'altra. Sembla un mul petit. 5. Resar. Faig net. 6. Categoria, classe. Ciutat de Guinea Equatorial. 7. Símbol químic de l'europi. Sigles d'una associació professional espanyola. Prefix negatiu. 8. Nom de la mascota de l'Expo 92 de Sevilla. 9. Resplandeix, fa claror. Nom d'una lletra. 10. Erudit mallorquí (Cristòfol..) que va ser cronista de la ciutat de Mallorca en el segle XVIII.

INFORMA LA POLICIA LOCAL

Dia 10 de novembre per la carretera de Montuïri, un velomotor que venia de Porreres voltà voltà cap a la benzinera sense fer senyal; un cotxe que venia de la part de Palma no tengué temps d'aturar-se i xocà amb el dit motoret el guardia de torn el recollé i el dugé a l'unitat sanitària. Després fou traslladat a Son Dureta.

@ @ @ @ @

També dia 10 del mateix novembre a les 13'30 més o manco a la volta que fa el carrer Major pels números 12 a 16 dos cotxes collisionaren frontalment. El policia de guardia intervingué i sollicità els atestats; no hi hagué ferits i sols no es registraren danys materials als vehicles; si bé la paret d'un edifici quedà bastant marcada per l'impacta. Els cotxes no eren de la vila.

¥ ¥ ¥ ¥ ¥

Dia 28 a la carretera de Felanitx, prop de la matança, un Wolsvagen PM 7988-H pegà a un Marbella PM 0872- AV que havia de voltar a lésquerra. El conductor del Marbella hagué d'esser assistit a Mare Nostrum, si bé foren més notables els danys materials de l vehicle.

BAR ESPANYIA

PLAÇA ESPANYA

Especialitats en tapes

SERVEIG ESMERAT

VOS DESITJA UN FELIC ANY

Informa la policia ...

A les 20'15 del mateix dia per la carretera de Vilafranca dins les voltes de Son Mora, un Peugeot 205 PM 5111-AG i, un R 5 7999-AG xocaren frontalment. No i hagué ferits i s'ha de destacar al R 5 que hi havia un nou nat. Sols s'han de llamentar els mals materials.

Ø Ø Ø Ø Ø

Dia 3 del 12 es declarà un incendi a una portassa del carrer Trinitat. Davant l'impotència d'ofegar el foc amb els medis que tenia la policia local, fou sol·licitada l'ajuda dels bombers de Lluçmajor: a pesar de la rapidesa en que arribaren dues unitats de camions cisternes i un estol d'una dotzena de bombers, i una bona actuació, la rapidesa dels veïns de l'edifici del sinistre, fou l'únic que féu que l'incendi no tingués característiques tràgiques, ja que al lloc i havia algunes bombones de gas butà i unes llaunes de gasoil, diversos aparells de maquinària, com també bastant de material combustíble.

Hem d'alabar l'actuació, per la rapidesa i eficàcia, de Joan Martorell Blas que fou el qui primer localitzà l'incendi i el qui avisà la Policia local.

#

Dia 16 del 12 fou avisat el policia de torn d'un accident a la carretera de Felanitx, un conductor d'un motoret, perdent l'equilibri, caigué a la cuneta, rebent un fort cop al cap, produint-li commoció. El metge de guàrdia, després d'haver-lo curat, aconsellà fos traslladat a urgències per a una millor observació.

S'altre dia fou trobada una cartera amb una quantitat de doblers respectable. El fet de no haver-hi documentació féu difícil localitzar el propietari; no obstant les diligències fetes, aconseguiren trobar l'infortunat que agrai la trobada.

\$ \$ \$ \$ \$

D'aquesta informació treim les conseqüències, que les carreteres són molt deficientes: per tant això de que amb deu minuts es puguin traslladar a Vilafranca, al P/A/C, és una ingenuïtat que només creu qui no coneix la carretera.

També és bo comentar que si tots posàssim bona voluntat per resoldre problemes, en lloc de crear-ne, quedarien resoltes moltes de coses.

34 TREU CAP TREU MAGA

Rèplica de les xafarderes.

Al passat "Foganya", les xafarderes se passaren amb allò dels serveis del pati de l'Escola Nova, si estigueren tancats el dia de la comèdia; fou que ningú demanà la clau, ni al director de l'escola, ni al president de l'APA, ni al regidor encarregat de les festes.

Després de la torrada els serveis es feren ben nets, traient tota classe de coses que no ve al cas anomenar; aixís que el dia de la berbena, si hi havia brou no venia de la torrada; és clar que els serveis no basten per més de tres mil persones, més quan falta un mínim de civisme i de delicadesa.

(Ja veurem les xaferderes, que replicaran, quan haguem llegit aquest comentari). I aprofitam per contestar a tots els que demanen qui són les xaferderes; idò bé tots i totes, quans i quantes, intervenen amb notícies i xaferderies de la categoria suficient per entrar de treu cap treu maga.

Aquí comença sa xefardejada d'avui.

Ses darreres paraules que me digueres, s'altra diassa, era que ja me contaries no sé què, de qui critica i no deixa fer?

M'en record i és ben ver, no és el mateix dir jo puc fer això, faré allò o allò altre i l'altre posar-hi les mans.

No sé què que te trob filleta, perquè emberbolles i emberbolles i no treu res en net.

Mira, per exemple, de sa circulació n'hem parlat moltes de vegades i s'altra dia te vaig topar amb el motoret pes carrer d'es cine venint de la banda de l'església i llavors per avall pes carrer de Sa Galla.

Punyeta i com que hi devalla tothom junt, què vols que te digui?.

-->>

MARGALIDA BARCELÓ

Sa vostre

ESTETICISTE, QUIRO-MASSATJISTA

vos desitje

un any ple de

VENTURA I PAU

Tothom no!

Tothom sí, hi he vist sa que reparteix es diaris, es practicant, es metge...

Només t'hi falta veure-hi es batlle i es rector, cap de recotri!

Sols que m'entenguis i quan te dic tothom vull molta de gent.

Ara pareix que comencen a posar discs perquè pasin camions grossos, i per posar-se a una bande o a s'altre.

Sort que sa gent cregui.

I sa gent som nosaltres, tu, jo, tots.

Passant a un altre capítol i de Sa Fira què me'n dius?

És una llàstima que la canviassin, una cosa de tants d'anys però no me diràs que no hagui estat un encert, perquè l'any 1989 el darrer que es féu el dimarts a la una tota la gent aplegava, i ara és tard i encara i ha gent per mig.

No trobes emperò que ha perdut tradició i popularitat?

Si volem segur que el canvi serà per bé i popularitat ja n'agafarà

Una altre cose que me preocupe i més nosaltres que anam de cantó a cantó, aquestes tapadores d'engolidors esfondrades i altres que no hi són, amb es perill de fotre de morros cada dos per tres.

I com que aquests camions per voltar puguen a damunt la voravia tot ho passen per ull.

Altre matrimoni ha tractat, aixís com deixen sa plaça es qui vénen es dimarts, me recorden ses processó d'un temps que tiraven mata teucade i joins pes carrer; és que qualche dimarts, sobretot junt si fa vent, entre bosses de "plastic", papers, fulles i peladures, capses buides i que sé jo què més pareix un vertader famer.

T'has fixada mai abans d'estendre?, com está? perquè basta bé.

En es pereixer l'haurien de trobar neta i l'hi haurien de deixar.

A jo allò que més m'indigna és anar amb sa sanalleta plena i no pder passar per mor des badocs que estan ampastanagats sense deixar lloc pes qui van a vénen.

Sa darrera ?

Venga amollar-l'hi.

No trobes que hi ha carrers que estan molt a les fosques, se torben a arreglar, quan hi ha una farola espnyada.

A mes qualche carrer té massa poques faroles, ja aniràs pes carrer de Passaraix i o veuràs millor dit, no veuràs res.

Que llevam tall?

Si i no és que no hi hagi coses per a dir, i totes de les que ja cremen es cul a s'olla.

Ara vendran ses eleccions i tot seran promeses.

Ja en xerrarem més pes febrer, ala fins llavors!.

Foto VIDAL

A. O. Campins, 16 - Tel. 647320

PORRERES

FOTOS ESTUDI,
REPORTATJES COLOR,
NOCES, BATEIJOS,
COMUNIONS,
AMPLIACIONS
I
REPRODUCCIONS

Ens és grat comunicar a tots els nostres lectors el naixement d'una nova entitat a la nostra Vila: es tracta de l'associació de caràcter esportiu "CLUB D'ATLETISME PORRERES".

L'entitat ha nascut gràcies a un grup de pares de joves atletes (nins i nines que han anat participant a les diferents curses atlètiques que es fan a Mallorca) que es varen donar compte de que Porreres es feia necessari un Club que es dedicàs a promocionar aquest esport, així com a garantir que els atletes es puguin entrenar amb regularitat i amb unes condicions de qualitat, i també perquè puguin competir al màxim de proves atlètiques possible, amb unes certes garanties d'èxit.

De moment, el Club ha començat només amb nins i nines, però tots esperam que, poc a poc, es vagin apuntant atletes de totes les edats. De tota manera, els nins

i nines inscrits (una trentena) estan ja acostumats a guanyar trofeus i a quedar entre els millors i, en molts de casos, a fer primers.

Actualment estan entrenats per Salvador Domínguez, un home que coneix perfectament aquest esport. No hem d'oblidar que el seu germà, En Mateu Domínguez, és un atleta que ha demostrat àmpliament que és un dels millors en la seva especialitat.

Ja ampliarem l'informació a un proper número de "Foganya". De moment, si vos interessa practicar l'atletisme o fer-vos socis, o per qualsevol altre motiu, posau-vos en

contacte amb qualsevol membre de la seva Junta Directiva:

- Sebastià Mas (President).
- Gregori Barceló (Secretari).
- Bernat Gornals (Tresorer).
- Jaume Vidal (Vocal).
- Joan Grimalt (Vocal).

També podeu telefonar al número 64 72 65. Sort !

SALÓ DE BELLEZA I PERFUMERIA

MARGARIDA BARCELÓ

Esthéticiene Diplomada pel Ministeri de Educació i Ciencia n. 11.084 i titulada en el Sindicat Nacional d'ensenyance.

Facial Cathiodermiste

Maquillatjes
trataments de cutis
hidratació
flaccidesa cutànea
antirues
acné
piling facial i corporal

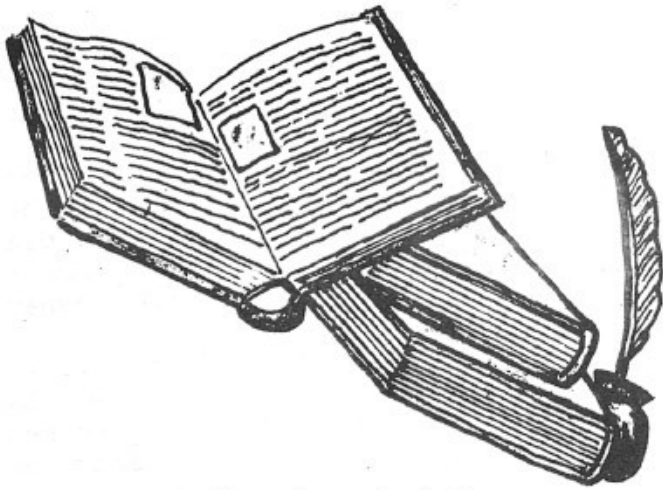
tenyide de pipelles i selles
massatge facial
drenatge linfatic

Corporal

Depilació a la cera
especial pells delicades
depilació alectrica amb
agulles i pinça
trataments celulitis
pits flonjos
massatjes corporals neuro
sedants

banyoterapia
bronzajador raigs UVA
trataments especials

c/ Illuna, 12 - te. 64707
Porreres

ANEM A ESCOLA!

* S'escriu amb "b" i no amb "p" paraules com: "adob", "teb", "àrab",...

* S'escriu amb "d" i no amb "t": "fred", i les paraules planes que formen els derivats amb d: "àcid", "òxid", "líquid"; i també les paraules agudes acabades amb -etud o -itud ("quietud, gratitud").

* S'escriuen amb g i no amb c, les paraules càstig, estrateg, naufrag i altres; també les acabades en -fag, -eg ("diàleg",...)

Quan aquests sons van a final de paraula però darrera consonant escriurem P o B, T o D, C o G, segons els derivats:

tort -> torta llarg -> llargària
tord -> tordet serp -> serpentina
blanc-> blancor destorb- destorbar

Fins ara hem tractat temes relacionats amb les vocals. Avui començarem amb les consonants.

A paraules com "cap" o "calb" no sabem si el so |P| s'ha d'escriure p o b. El mateix passa a paraules com tort i tord (no sabem si escriure d o t) i a paraules com sac o sang (escriurem c o g?).

En general, a final de paraula i precedit de vocal, escriurem "p", "t", "c". Exemples: cap, paret, groc. Excepcions:

PARLEM COM CAL

Ara que ha arribat Nadal i tots posam més esment en els plats que cuinam, i elaboram els menjars típics d'aquesta època de l'any, hauriem de tenir present el vocabulari que empram per designar aquests menjars, moltes vegades ple de castellanismes i barbarismes, quan podem emprar una paraula autòctona.

Vet aquí, idò, que hem de rostir pollastre, vedella i ànnera (i no "pollo", "ternera" o "pato"). Rostirem la pitèra i no la "pechuga". Hi podem afegir una picada (i no un "picadillo") i ho podem acompanyar d'un poc d'ensalada russa (no "ensaladilla"). També en lloc de "fiambres" podem menjar carns fredes, encara que això hi pega més durant l'estiu. Si enlloc de carn l'hi pegam de peix o marisc podem menjar musclos, llagostins, lluç (no "merlussa"), tonyina (no "atún"), cloïsses (no "almejas"),... No farem cap "relleno" sinó un farcit.

Passant ja al plat dolç o a les postres (en femení i plural) podem menjar un poc de codonyat ("membrillo"), les típiques coques de torró i de patata o les mategades ("mantecados").

També venen "barquillos" que els podem dir neules enrodillades, que és el que són.

Esperam que aquest menú vos aprofiti.

BONES FESTES!

Fins a la Foganya que ve!

El Professor.

ES VERRRO

- Miquelet !!! - cridà sa madona-
Miquel he dit!

- Ara venc!! Don menjar a nes
porcellins

- Venga! ni que fossis dalt des
sostre! Au vina que t'he de
mester!

Amb una correguda vaig esser dins
sa cuina on sa madona estava
preparant es dinar.

- Ala Miquel si vas a cercar
llimonas! Fés cia que les
necessit!

- I a on convé que vagi?

- Fotre de badoc!!! A sa llimonera
de s'hort! Jas es paner i omplil!

Vaig sortir a fóra tot xalest
paner amb mà. Una vegada a sa
carrerame vaig topar amb en Jaumet
que sortia de ses cases dels
senyors.

- Uei Jaume!

- On vas Miquel?

- A s'hort a cercar llimonas! Què
véns?

- Si que venc!

I partirem cap a darrera ses
cases. Una vegada allà jo vaig
voltar cap a sa tanca des verro.
En jaume tot sorprès me demanà:

- Eh tú! i que no anam a s'hort?

- Si que hi anam, però per aquí
fas més via i jo sempre hi venc...
Entrarem dins sa tanca, gran i
sense cap herba, que tenia aun
racó una bassa on s'hi bolcaven
ses trutges. Quan vàrem esser a
mitjan lloc vaig afinar es verro
que mos mirava amb mala cara.

Es verro nostro era un d'aquells
animalots que ben segur que feia
més de vint-i-cinc arroves, gras
majestàtic i sobretot brut.

Me vaig extranyar del seu
comportament, perque no era el de
sempre amb jo, ja que de cada dia
dur-li el menjar mos coneixiem i
bé, però jo no tenia present menar
un estern.

Dir "corr Jaume!!!" i es verro
investir-mos va esser tot ú. La
mala sort fou que el garrover més
proper estava a cent passes de
noltros, suvora sa paret i es
verro no ens donava ventatge.

Amb el trui En Jaume perdé una
sabata i el paner que jo duia
balindretjava per tot. "An es
garrover Miquel!".

Corre, ensopegà, sujetar-mos els
calçons, i sentir els brúfols del
verro per darrera, feia que de fet
no notassem aquell trespol de macs
desfets, davall els ppeus.

D'un salt ens enfilàrem al
garrover. En Jaume més que aferrat
a les branques penjava dels meus
genolls. Aquells tres minuts que
estigueren enlaire, ens van
pareixer una eternitat i crec que
cap dels dos mai havíem resat tant
com aleshores.

Quan es pet mos hagué espassat i
es verro se'n hagué entornat
botàrem dins s'hort.

Tremolosos i assustats encara,
quan recobrarem s'alè mos n'
adonarem que tant En Jaume com jo
duiem una bona taca als calçons.
Esclafirem en rialles, al temps
que mos abraçavem i des d'
aleshores aquest fet mos manté
units en gran amistat.

Margalida Picornell
desembre 90

DE TOT UN POC...FAISÀ I ESCLATASANGS FLAMEJATS

- A). Un Faisà.
 B). 500 grs. d'esclatasangs.
 C). 100 grs. de panxeta.
 D). 50 grs. de mantega.
 E). 1 pastilla de brou Maggi.
 F). 1 tassó de vi negre.
 G). Una copa de brandy.
 H). Sal i pebre bo.

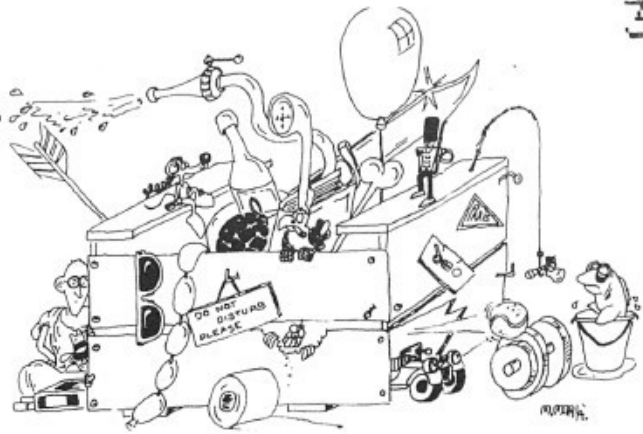
Es posa el faisà dins una rustidora amb la sal i el pebre bo. La panxeta es posa pels costats i la mantega per damunt. Es fica a dins el forn durant uns quaranta minuts. Després s'afegeixen els esclatasangs, el vi negre i la pastilla esmicolada. Llavors es deixa deu minuts més a dins el forn. Es flameja amb el brandy abans de treure'l a la taula.

FULLES DE LLIMONERA.

- A). Un ou blanc batut.
 B). Farina de força.
 C). Sifó i llevadura canària.
 Amb aquests ingredients es fa una pasta clara. Es mullen les fulles per les dues cares amb la pasta i es fregeixen amb oli ben calent. Es treuen les fulles; quan són calentes, s'omplen de crema pastissera.

ACUDIT.

- Jove damunt una parera.
 - Diguem jove, Què fas damunt sa parera?
 - He pujat a agafar la meva pilota.
 - Però si aquesta pilota fa dos mesos que hi és.
 - Sí, però les peres no eren madures.

PENSAMENT.

Saber esperar no és perdre el temps.

CONSELL.

Per que la truita surti més esponjosa, hi afegiu una cullerada de llet amb batre els ous.

ENDEVINALLA.

Som adorno de fradines, vaig per passeigs i sarau i duc corona d'espines, i, com Crist duc tres claus.

La solució a l'endevinalla del passat numero és **LA PARAULA**.

DE
DINS
EL
CAIXÓ

ESTIRANT LES ORELLES.

Per Joan Picornell

Benvolguts lectors de la revista " FOGANYA "

Me veig sotmès a fer-vos saber un secret públic: la poca consideració que s'ha tingut cap a tots els qui formam el nostre poble.

Van passant els dies i la punyeta ens fan. Perdonau l'expressió, però és així.

En principi faré referència a la retirada de la Guardia Civil a un poble veí. D'aquesta manera tenim menys seguretat ciutadana. Comprovat amb el fet que darrerament més de deu cases de la nostra vila han estat víctimes de robatoris.

Segona estirada d'orelles als responsables de que no disposem de metge d'urgències dins el poble i haguem d'anar al poble veí desafiant la velocitat.

I això sí que és una "ninada" per part dels responsables de sanitat. Hem de fer 7 Km. cap al poble veí per llavors anar cap a Ciutat. Trob que és riure-se'n del ball i del sonador. Amb això no vull dir que la idea no sigui bona quan s'hagi obert el Hospital de

la Seguretat Social a la ciutat de Manacor. Però, de moment, deixau el metge on cal. Vista, per favor.

Finalment, una estirada d'orelles als qui han negociat la venda del famós cinema de Porreres, que tants i tants de records ens duu a tots.

Una cadena de supermercats està intentant comprar el cinema, el que vol dir que el poble està perdent un local adequat per desenvolupar activitats culturals, com desfilades de moda, concerts, representacions teatrals i moltes coses més.

Em deman si el Ajuntament ha pensat que aquest cinema es podria aprofitar, demanant subvencions si és necessari, per fer totes aquestes activitats i altres de caire cultural per el nostre poble. És més necessari això per la vida de Porreres que un supermercat. On anirem a "fer cultura", Ajuntament? Al carrer o a les cases particulars? Això s'ha d'haver acabat.

Oblidem els somnis i siguem realistes!

CARNISSERIA

CAN TONI

FELIÇ
ANY NOU

Plaza Iglesia, 5

Teléf. 64 78 98

Com ens és de grat felicitar a nostra col·laboradora, que ens fa arribar novella poesia, fruit del seu pensar juvenil.

Fou dia 27 d'octubre de 1990 que ella, na Maria Magdalena Picornell Vaquer, dona son cor amorosivolament, aixís com cal, a una missa primaveral, i Miquel Mora Mulet la rebia amb la reciprocitat d'un novell espòs.

Els pares Rafel Picornell, Maria Mulet, Joan Mora i Jerònima Vaquer, rebin de tot l'equip de redacció una sincera, ampla i efusiva enhorabona.

Dia 29 de desembre guaitava a la vida Francesca Mora Mora, així dit tan senzillament. I el seu pare, Sebastià, amb paternitat recent es trenada, me deia: "Mai no havia sortit un sol tan bell com avui" ens alegrem amb tu i amb na Margalida, la teva dona.

El sol cada dia es bell, encara que hi hagi núvols. vulgui el Pare de tota vida que el sol el vegeu bell sempre la teva minyona, la teva dona i tu. Rebeu una càlida enhorabona de tota la Junta i de tot l'equip de redacció de Foganya.

* * * *

Dia 27 de desembre el nostre secretari, a causa d'un enlluernament d'uns focus frontals tingué un greu accident, del qual en resultà, gràcies a Déu, només copetjat el cotxe, pel contrari, ha quedat molt malmès. Desitjam un total restabliment.

* * * *

Dia 12 de desembre Francisca Juan Julià deixava la vall de dolor.

Els seus fills Miquel, Joan i Maria, fills polítics Francisca i Joana i d'una manera especial, la nostra amiga, Soci del Grup, Vocal de la Junta Directiva, col·laboradora de la revista i del consell de redacció, Francesca Servera Toledo, sàpiguen que la recordam.

GLOSAT DE FADRINS I CASATS.

I continuam amb les gloses de fadrins (Fa) i casats (Ca).

- Fa.28: Xerrau molt dins sa taverna
o no vos deixen xerrar
a casa vostra, ni motà
nosaltres en voler barrinar
mos anam a casa externa.
- Ca.29: Convé que estigueu alerta
a nes galliner de veinat
que es gall gros ha preparat
es esperons i vos cerca
fer-vos uns talls acertats.
- Fa.30: Amb aquesta gran bandera
no aneu a proressó
que si vos veu es Rector
dirà a s'Escola major
que vos assatji sa llendera.
- Ca.31: Jo ja tenc molta sopera
perquè no he berenat
i tu en tanta barrinera
t'en duras s'amut pes cap.
- Fa.32: Gran Església, pocs perdons
això és el que diu s'adagi:
qui te sa dona que vagi
que li fermi be es calçons.
- Ca.33: Jo no som republicà
ni tampoc socialiste,
però com a futbolista,
et fare pagar es sopar.
Sempre he sentit a dir
que una bandera és venerada
i no hi ha cap persona nada
que me pugui desmentir,
i si dius que no és aixis,
amic, tú, l'hauras errada
i hauras de pegar sa sopada
a tots es que som aquí.
- Fa.34: Alto! Aquí això no val,
que jo no som tan colló.
Aquí hi ha un tros de canço
d'en Tià de Sa Reial:
Amb d'això de ses banderes
teniu tota sa raó,
però una cosa es Bandera
i s'altre un espolsador.
En política i futbol
jo no hi tenc res a fer,
nomès som jove porquer
que qualche glosa sap fer,
a això vos guanyaré
tots tres contra jo tot sol.

autoservici

ca'n

mutó

C/ Sa Galla Telf 64 70 53
Us desitja Bones Festes

MOLTS -----D'ANYS

ILLA DE MALLORCA MUNICIPI PORRERES LLOC BARRI
 LOCALITZACIÓ Carretera de Felanitx, sortida del poble. DENOMINACIÓ/NS Molí d'En Beie / Molí d'En Cinto
 AUTOR/S M.G.M. 35=10-D EPOCA/QUES

ESTAT DE CONSERVACIÓ	A	B	C	BO MEDIDORE D'ILENT	BUC	A	B	C	PARTS ANEXES	A	B	C	COBERTES	A	B	C	INTERIOR	A	B	C	HUMITATS	A	B	C	RESTAURACIONS REALITZADES	3/4	4/4	1/4	2/4	GRAN DE PROTECCIÓ IPCE
----------------------	---	---	---	---------------------	-----	---	---	---	--------------	---	---	---	----------	---	---	---	----------	---	---	---	----------	---	---	---	---------------------------	-----	-----	-----	-----	------------------------

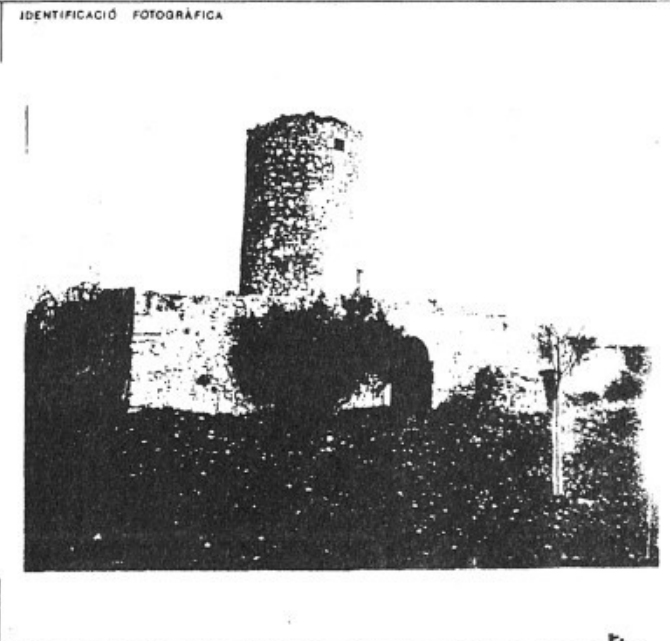
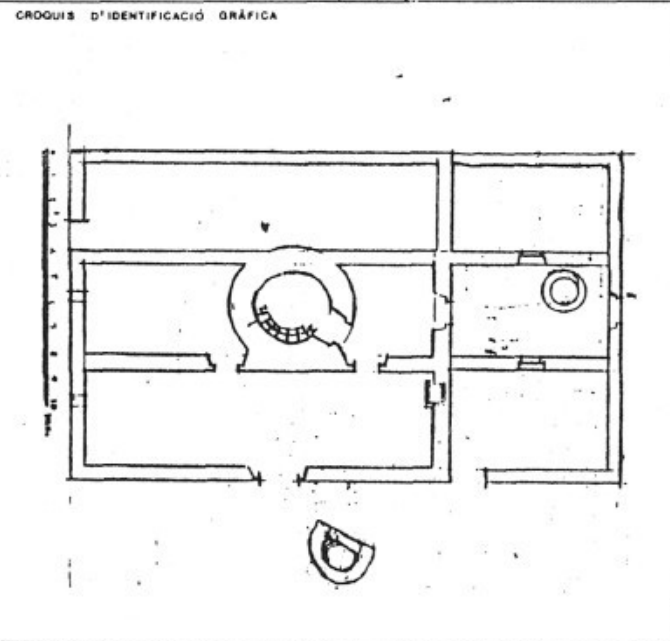
UTILITZACIÓ ACTUAL Abandonat
 UTILITZACIÓ PROPOSTA
 DESCRIPCIÓ

PROTECCIÓ LEGAL
 PROTECCIÓ PROPOSTA
 CONTEXT

Torre de molí amb base rectangular, tres naus paral.leles amb voltes. Torre sencera bastant ben conservada construïda de paredat de pedres irregulars. Coberta de teules
 Las naus paral.leles a la façana. Accés a l'envelador per una escala interior.
 A continuació de las naus hi ha tres corralets i en el d'enmig restes de un molí fariner d'aigua.

Rural

CONTINGUT

OBSEVACIONS Es l'únic molí fariner de Porreres edificat i d'aigua dins el mateix emplaçament.

REDACTADA Antonio Arcas DATA 1994
 CONTROLADA DATA
 REVISADA DATA

Quan l'oblid
 torna dolor
 i la suma dels absens
 és major
 que la dels
 presents
 jo deman perdó;

Quan l'ocell
 torna colors
 i la vida
 sensació
 jo crid al vent,

Quan l'amor
 és decisió
 i la por ja
 és temor
 jo deman comprensió
 jo deman . . .

Magdalena Picornell

recordant un 14 de gener

(de la cançó dels picons)

*No sé a què comparar
 el renou que avui es sent,
 no es renou de la mar
 que empesa amb força pel vent
 costa brava va a besar*

*No es renou de campanes
 ni es retronar del llamp,
 ni es cluquix de milanes
 ni es la remor del camp
 es renou de mils de aixades*

*El renou de mils de càvecs
 que senalles van omplint,
 es el doç cantar dels "AVES "
 que de tot cor van sortint
 amb sons alegres i "graves"*

*Es el renou de perpals
 que fan rodolar les roques
 per omplir clots i fondals
 es el renou de les soques
 quan les tallen les destrals*

*I tot aquest gran renou
 forma una gran harmonia
 que el qui l'escolta commou,
 ha perdurat tot el dia;
 ¡ Haurà estat un himne nou !*

Jaume Rosselló i Verger

ESTAM A DOS DIES DE LA REPRESENTACIÓ
 DE
PASSIÓ A PORRERES

Que serà si Deu ho vol dia 24 de març

DIA DEL

un Espectacle amb 70 actors

RAM

la col·laboració de la CORAL DE PORRERES

la FILHARMÒNICA PORRERENCA

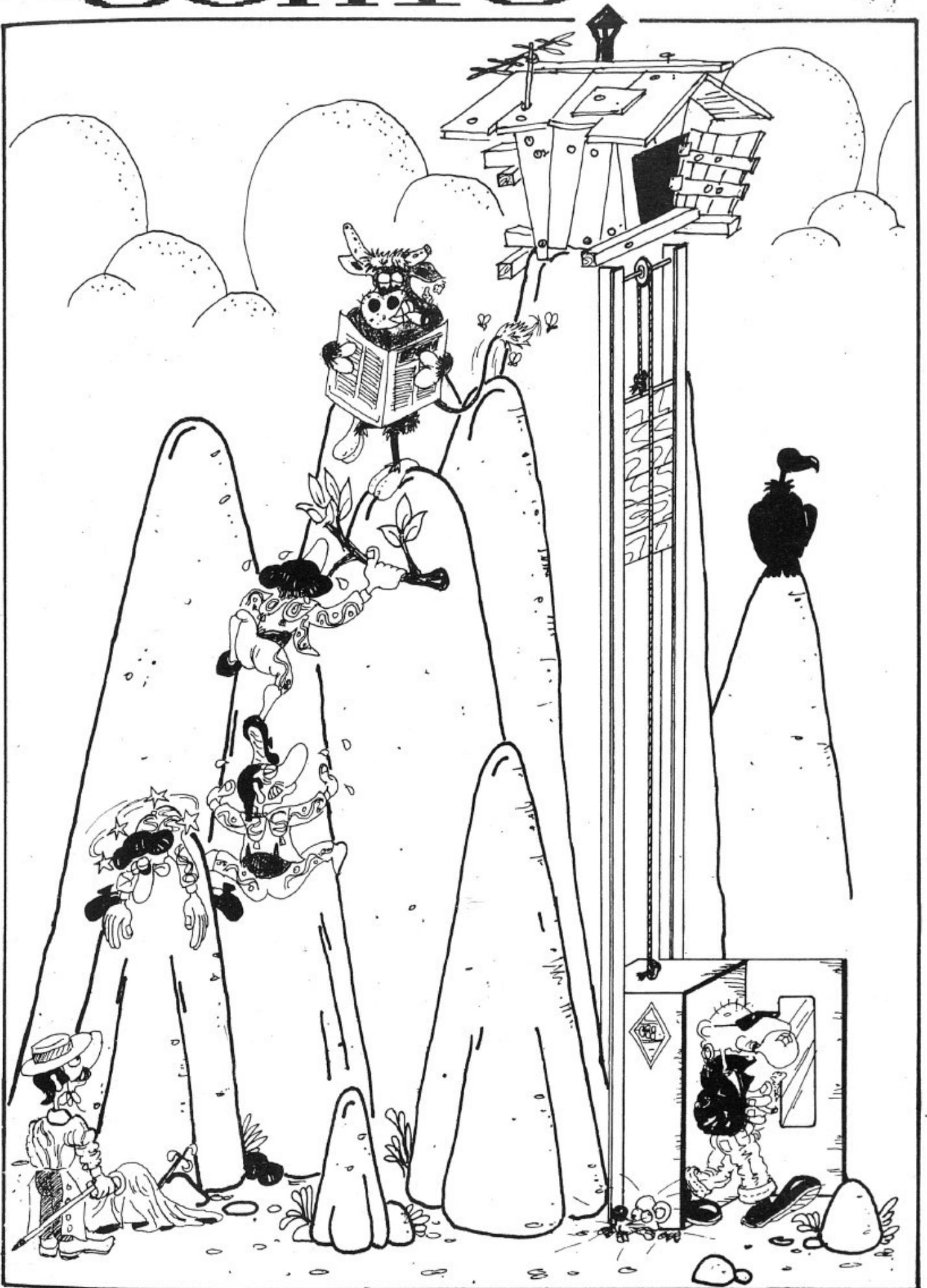
i la aportació econòmica de tots els qui vulguin contribuir a

PASSIÓ A PORRERES

Per això, feim una crida a tots els qui ens vulguin ajudar

Hem de conseguir, entre tots un ACTE dicne de nostres avanpassats

Cuina de la possessió dels Monjos

A " Foganya passat vérem la cuina on els missatges hi menjaven i hi passaven les vetlades, avui podem contemplar la foganya de la cuina dels amos, actualment només l'empren el dia de les matances.

Un llarg pinte d'uns sis metres, que du l'amplaria de la cuina, arredossa tota la foganya abaix de la gran campana l'escalonet d'uns quatre centimetres predisposa l'alçada del fum i l'amplària quasi de tota l'estància permet tres o quatre fogons grossos, no falten els pedrissos, inclús un està enrejolat de blanc on es poden veure pelles i altres utensilis de cuina el recó que veim fa pensar si en aquest ermari empotrat hi hauria abans el cossi per la bugada, a l'altra banda hi ha el llenyer voltat de marès amb seient de fuste o tauló .

Els escudellers volten la cuina aixís plats, olles, greixoneres i cubertores; tot hi cabia ben redebé.

Al l'enfront de la foganya hi ha l'escurador, empotrat a la peret, buit a baix, una finestra que umpl de claror a tota la cuina i un altre armari també empotrat.